Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 237 (15860) | 1981 оной октябриин 15, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

ҮРЭҺЭНДЭ — ОНСО АНХАРАЛ

Хүдөө ажахын ургамалнуудай үрэhэ үйлэдбэрилхэ гурима наринжуулан hайжаруулха, тэрэниие промышленнэ hуури дээрэ гаргалгые түргэдхэхэ, ургаса ехэтэй шэнэ сортнууд болон гибридүүдые үйлэдбэридэ түргэнөөр нэбтэрүүлхэ, үрэhэнэй шанарые дээшэлүүлхэ зорилгонууд КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүд дотор тодорхойлогдоhон байна. Энэ манай республикын колхоз болон совхозуудта сэхэ хабаатай. Юуб гэхэдэ, республикын олонхи ажахынууд жэлhээ жэлдэ өөhэдыгөө орооhо тариянай, олон жэлэй ногоонуудай болон хартаабхын үрэhэ хүрэнгөөр хүсэд хангана гүй, үрэhэнэй шанар бии, шэнэ сортын үрэhэ түргэнөөр тараалга хангалтагүй байhан зандаа.

Тиимэ байдалые сагааруулха ямаршье үндэhэ баримта байхагүй. Һүүлэй жэлнүүдтэ үрэhэнэй тарияа сэбэр паар дээрэ ургуулха, тэндэ минеральна үтэгжүүлгэнүүдые түрүүшын ээлжээндэ хэрэглэхэ гэхэ мэтэ хэмжээнүүд абтаhан байна. Энэ шухала хэрэгтэ ээзэн ёhоор хандажа, ямаршье уларилтай жэлдэ өөhэдтөө хүрэхөөр шанартай үрэhэ бэлдэдэг ажахынууд район бүхэндэ бии. Эндэ ажахынуудай агрономуудай үүргэ ехэ.

Бэшүүрэй районой Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой ахамад агроном В. Е. Астрихинский, Түнхэнэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой А. М. Холбоев, «Шерстнинский» совхозой Т. Ф. Дубкова, Хяагтын районой «Родина» колхозой П. С. Ворона болон бусад нютагай байдалда баян ургаса үгэмөөр сортын үрэhэтэй болобо, бүхы тарилгала эрхим шанартай сортовой үрэhөөр хангаха хэрэгтэ бүхы мэргэжэл шадабаряа, хүсэ зорилго элсүүлдэг байна. Тиимэл хадаа эдэ ажахынуудта орооhо тариянай, олон жэлэй ногоонной, хартаабхын тогтууритай баян ургаса абтана ха юм.

Энэ жэлдэ республикын бүхы колхоз болон совхозуудта сортовой hайн үрэhэ хүсэд хүрэхөөр бэлдэхэ арга боломжо хаа хаанагүй бии. Хабартаа 140 мянга гектар дээрэ нютагуудай байгаалиин эрхэ байдалда тааруу сортын үрэhөөр тарилга хэгдээ hэн. Үрэhэнэй участогууд бүхыдөө шэлэгдэмэл hайн газарта, сэбэр паар дээрэ таригдаhан байгаа.

Мүнөө үедэ республика дотор орооhо тарияа хурияалга дүүрэнтэжэ байна. Олохон ажахынууд, бүхэли районууд үрэhэ хааха, тэрэниие сэбэрлэхэ, хатааха хүдэлмэреэ амжалтатайгээр ябуулжа байнхай. Бэшүүрэй, Захааминай, Кабанскын районууд бүхы дээрээ шэнииисын, хара тариянай үрэhэ хааха түсэбөө дүүргэнхэй. Мүн Улаан-Үдын, Прибайкалиин, Хяагтын районуудай олонхи ажахынууд шэнииисын үрэhөөр хэрэглэмжэеэ хангаад, нөөсэ бэлдэжэ үлөөнэ. Кабанскын, Бэшүүрэй, Прибайкалиин районууд хартаабхын үрэhэ хаажа, дүүргэхэ дүтэлөө.

Тиигэбэшье орооhо тариянай, олон жэлэй ногоонной, хартаабхын үрэhэ хааха, тэрэниие сэбэрлэхэ, хатааха, зүбөөр хадагалха хүдэлмэри урдынхидаал адли аали hобоор ябуулагдана. Һүүлэй мэдээгээр, республика дотор бүхы ургамалнуудай үрэhэ хааха түсэб оройдоо 24 процент, олон жэлэй ногоонной — 12, хартаабхын — 59 процент дүүргэгдээд байна. Энэ талаар Яруунын, Хэжэнгын, Баргажанай, Загарайн, Сэлэнгын, Хориин, Зэдын, Хурамхаанай районууд ехэхэн гээгдэлтэй.

Тэрэнэй хамта үрэhэ хүрэнгэдэ хайша хэрэгээр хандалга, тэрэниие саг дары сэбэрлэхэ, хатааха хүдэлмэри гэжэ татаха, тиигэжэ үрэhэ хүрэнгэ гутааха баримтанууд дайралдана. Хурамхаанай районой Гааргын болон Хурамхаанай совхозуудта орооhо тариянай, олон жэлэй ногоонной үрэhэн шиниг ехэтэй байбашье, тэрэниие хатаалга, сэбэрлэхэ, зүбөөр хадагалха хэмжээнүүд абтанагүй. Тоог дээгүүр обоолостой хэбтэhэн нилээд ехэ үрэhэн гутаагдаhан байна. Эндэ тус ажахынуудай болон аймагай Соведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин ахамад болон үрэhэнэй талаар агрономууд сэхэ зэмэтэй. Иимэ баримтанууд бусадшье районуудта үзэгдэнэ.

Үрэhэ хүрэнгэ хүсэд хүрэхөөр хааха, тэрэниие тарилгын шанарта түргэнөөр хүргэхэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандаха ябадалтай эбсэжэ болохогүй. Районуудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд, арадай хиналтын комитедүүд болон бүлэгүүд энэ хэрэгые өөhэдынгөө бүриин хиналтада абажа, бии байгаа дутагдалнуудые усадхаха хэмжээнүүдые бэелүүлхэ уялгатай.

Энэ жэлдэ үрэhэ хүрэнгэ сэбэрлэхэ, хатааха, тарилгын шанарта хүргэхэ хүдэлмэридэ ябажа байhан хүнүүдые урмашуулха шэнэ гурим тогтоогдонхой. Тэрэнэй ёhоор орооhо тариянай үрэhэ ноябриин нэгэн хүрэтэр, олон жэлэй ногоонной үрэhэ декабриин 15 хүрэтэр тарилгын эрхим шанарта хүргэhэн хүдэлмэришэдтэ гол түлөөhэнhөөнь нэмэлтэ түлбэри үгтэхөөр хараалагданхай. Мүн ажахы дотор ажаллаhан эдэ хүдэлмэришэдтэ 1,5 центнер хүрэтэр орооhо гүрэнэй бэлэдхэлэй сэнгээр худалдахаар тогтоогдонхой. Гадна бүхы үрэhэеэ 1-дэхи классай шанарта хүргэhэн звенонуудта 200 түхэриг хүрэтэр шан урмашуулагдаха болонхой.

Байгша ондо энэ талаар түрүүшынхеэ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, ахамад агрономууд, отделениинүүдые даагшад урмашуулагдаха болоо. Бүхы үрэhэеэ 1-дэхи, 2-дохи классай шанарта хүргэгшэд hарын салингаар шагнагдаха байна. Һүүлэй гурбан жэлэйхидэ орходоо үрэhэнэй шанар дээшэлүүлhэн, үрэhэнэй талаар агрономууд болон отделениинүүдэй агрономууд мүн лэ шагналда хүртэхэ юм.

Ерэхэ бүгэдэ ерэхэ жэлэй тарилгада хүсэд хүрэхөөр, hайн шанартай үрэhэ бэлдэхэ хэрэгтэ зорюулагданхай. Колхоз болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинууд үрэhэ сэбэрлэжэ байhан хүдэлмэришэдэй дунда политическэ-хүмүүжүүлгын, эмхидхэлэй хүдэлмэри оролдосотойгоор ябуулха, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, мүрысөөнэй гуримай ёhоор үрэhэеэ тарилгын эрхим шанарта хүргэгшэдтэ нэмэлтэ түлөөhэ, шан саг дары барюулжа байха зэргэтэй.

Ерэхэ жэлдэ үрэhэндэ 164,8 мянган тонно, тэрэ тоодо 125 мянган тонно хоморой шэнэ сортын үрэhэн бэлдэгдэхэ ёhотой. Илангаяа «Буряадай-34», «Буряадай-79», «Целинна», «Саратовска-36» сортын шэниисэ болон хабар тарилгын хара тариянай, обёосой, ешмээнэй, гэршүүхын шэнэ сортын үрэhэ бэлдэхэ эрилтэ табигдана.

Үрэhэнэй участогуудhаа орооhон тариян наринаар шэгшэгдэжэ, амяарлагдан буулгагдаха, сортнуудынь холигдохогүй, түргэн зуура сэбэрлэгдээд, шиниг ехэтэй үрэhэн хатаагдаха болоно. Үрэhэ сэбэрлэдэг машинанууд үдэр hүниингүй ажалдаа эдэлэгдэжэ, сэбэрлэгдэhэн үрэhэнэй шанар тэрэ дороо шалгагдаха байна. Үрэhэ сэбэрлэхэ, хатааха бүхы хүдэлмэри агрономуудай хүтэлбэри, хиналта доро ябуулагдаха ушартай.

Сэбэрлэгдэhэн, тарилгын шанарта хүргэгдэhэн үрэhэн урид заhабарилагдаhан, арюудхагдаhан склад дотор технологическэ эрилтын ёhоор хадагалагдаха болоно. Тэндэ үрэhэнэй температура ходо шалгагдажа байха ёhотой.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ орооhо тариянай, тэжээлэй ургамалнуудай, хартаабхын баян ургаса абаха хэрэг мүнөө үедэ хүсэд хүрэхэ, эрхим шанартай үрэhэ хүрэнгэ бэлдэhэнhээ сэхэ дулдыдаха байна. Тиимэhээ колхоз болон совхозуудай агрономууд, тариянай үрэhэн дээрэ ажаллажа байhан хүнүүд хэзээ хэзээнэйхиһээ шанартайгаар худэлжэ, урдаа табигдаhан зорилгонуудаа амжалтатайгаар бэелүүлхэ болоно гээшэ.

Республикымнай ажалай үдэр

ШАНДА ХҮРТЭБЭ

1980—1981 онуудай намар-үбэлэй үедэ электрын элшэ хүсэ, түлишэ алмаха талаар предприятинууд, эмхи зургаанууд болон нэгэдэлнүүдэй хүдэлмэриин дүнгүүд ВЦСПС-эй Президиумдэ хаража үзэгдэбэ. Энэ талаар абтаhан хэмжээнүүд түлишын-энергетическэ нөөсэнүүдые ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэжэ, арадай ажахыда нилээд ехэ олзо оруулха арга боломжо бии болгоно гээд тэмдэглэгдээ. Тиин зуу гаран коллективүүд оролдосото ажалайнгаа түлөө ВЦСПС-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамота, мүнгэн шанда хүртэhэн байна. Тэдэнэй дунда үйлэдбэриин «Востоксибуголь» нэгэдэлэй Холбоолжоной разрез мүн лэ тэмдэглэгдэжэ, шанда хүртөө.

Л. АЛЕНКИН.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ АЖАЛШАД! СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ТУГЫЕ ҮНДЭР ДЭЭРЭ ҮРГЭЖЭ ЯБАГТЫ!

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ДААБАРИНУУДЫЕ ДҮҮРГЭХЭБДИ, ҮЛҮҮЛХЭБДИ!

АШАГ ҮРЭТЭЙГӨӨР, ҺАЙН ШАНАРТАЙГААР ХҮДЭЛХЭ ГЭЭШЭ МАНАЙ ПАТРИОТИЧЕСКА УЯЛГА МҮН!

(КПСС-эй ЦК-гай Уряануудhаа).

УРАГШАА ҺАНААТАНАЙ БРИГАДА

Ажалай Алдар Солын III шатын орденто В. Н. Полонов Клюевскэ леспромхозой модошодой бригадые олохон жэлэй туршада хүтэлбэрилнэ. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй хабарhаа эхилжэ коллектив хоёр дахин олошороод, нэгэ нарядаар хүдэлдэг болонхой. Бригадын гэшүүдэй оролдолгын, тэдэнэй хэдэн мэргэжэл шудалжа, бэе бэеэ hэлгэжэ шададаг болоhон дээрэhээ шэнэ онол аргада «ногоон» харгы нээгдэнхэй. Ингэжэ эбтэй эетэй коллектив hара бүриин даабари амжалтатай дүүргэнэ.

Тэдэнэр сентябриин 16-да юhэ hарынгаа түсэбые дүүргэhэн тухайгаа элидхээ hэн гэхэ гү, али 130,8 мянганай оронд 134,6 мянган кубометр модо отолhон байна. Энээнhээнь хэрэгсэлэй модоной гаралга 92 процент болонхой юм. Гэхэ зуура халаанай ажалай бүтээсэ эрид ургаа.

Энэ амжалта бригадын гэшүүдэй шэн габьяатайгаар, урагшаа hанаатайгаар хүдэлhэниие эли тодоор гэршэлнэ. Социалис мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлжэ ябаhан ПЛХ—ЗАС линиин операторнууд В. Н. Голышев, П. А. Сидоров гэгшэдэй ажал тэмдэглэмээр.

С. БОГУСЛАВСКИЙ,
хүдөө бэшэгшэ.

ОРОЛДОСЫН АШААР

1980—1981 онуудай үбэлэй үедэ малай үбэлжэлгые hайнаар үнгэргэжэ, мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдалгые дээшэлүүлхэ талаар Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ шалгаржа гараhанаймнай түлөө КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет, ВЦСПС, ВЛКСМ-эй ЦК манай райониие Хүндэлэлэй грамотаар, 5 мянган түхэриг мүнгөөр шагнаhан байна.

Манай парти болон правительствын үгэhэн энэ үндэр шан хадаа бидэниие, илангаяа мал ажал дээрэ хүдэлэгшэдые үшөө hайнаар ажаллахые уялгана гэээшэ. Бидэ районоороо мяха, hү гүрэндэ худалдаха гурбан кварталай түсэбые болзорhоонь урид дүүргээбди. Юhэ hарын туршада 23,5 мянган центнер мяха гүрэндэ тушааха hаа, 26 мянган центнер худалдажа, түсэбэйнгөө дүүргэлтые 111 процентдэ хүргөөбди. Гүрэндэ hү худалдаха даабарла мүн лэ 110 процент дүүргөөбди.

Байгша ондо урда жэлэйхидэ орходоо яhала ехээр тэжээл бэлэдхэгдээ. Бүхыдөө 15,7 мянган тонно үбhэн абтаа, 38,8 мянган тонно силос, 33,8 мянган тонно сенаж дарагдаа, 3 мянган тонно ногооной витаминтай гурил бэлэдхэгдээ. Тэрэнэй хажуугаар республикаhаа гадуур 5.000 тонно үбhэ, 6 — 7 мянган тонно hолоомо бэлэдхэхэбди. Ингэжэ ниитынгээ малые 56 процент бүдүүн тэжээлээр, 17 процент шэмэтэ тэжээлээр, 18 процент талха тариянай зүйлөөр хангахабди.

Эдэ үдэрнүүдтэ колхоз, совхозууд малайнгаа байрануудые заhабарилжа дүүргэбэ. Малшадайнгаа гэрнүүдые мүн лэ сагаадажа, шэрдэжэ дууhаа. Һаамхай үнеэдээ, залуу малаа дулаан байрадань оруулжа, hайнаар хэрүүлхэ, зүбөөр эдеэлүүлхэ, hү шэмыень дээшэлүүлхэ хүдэлмэри ябуулжа эхилбэ. Тиимэhээ бии байгаа тэжээлэйнгээ цехүүдые хүдэлгэжэ, үнеэдээ буйлуулhан, химическэ зүйлнүүдээр шанаржуулhан тэжээлээр хангаха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Тэрэниие ажахын зоовет мэргэжэлтэд нарин нягтаар хинан шалгаха юм.

Энэ жэлэй малай үбэлжэлгые эрхим hайнаар үнгэргэжэ, 1981 оной түсэбтэ даабаринуудаа дүүргэхын түлөө районой малшад, мэргэжэлтэд бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажаллана.

Г. ЖАНЦАНОВ,
Зэдын райгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин ахамад зоотехник.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна үдэр болотор Бэшүүрэй районой Елаанай колхозой тарияашад ургаса хурияалтаяа түгэс дүүргэбэ. Тэдэнэр байгша ондо бүхыдөө 61 мянган центнер орооhо суглуулаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (баруун гарhаа) колхозой түрүү механизаторнууд П. Лизунов, Г. Коротов, И. Лизунов, Е. Шихановов, Г. Шиханов.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

БҮРИ АРЬБАДХАН

Загарайн районой ажахынууд гүрэндэ hү болон мяха худалдаха юhэ hарынгаа түсэбые үлүүлэн дүүргэбэ. Тодорхойлон хэлэхэдэ, энэ хугасаа соо бүхыдөө 29,4 мянган центнер мяха бэлэдхэлэй пунктда тушааха hаа, 35,8 мянган центнер худалдажа, түсэбөө 122 процент дүүргэбэ. Һү тушааха даабариин дүүргэлтэ 116 процент болгоо. Ингэжэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозhоо бэшэ районой бусад ажахынууд хараалhан даабаряа бэелүүлжэ шадаба.

Районой 7 ажахын дүрбэниинь hү гүрэндэ тушааха жэлэйнгээ түсэбые дүүргэhэн байна. Жэшээлхэдэ, Эрхирэгэй совхоз түсэбhөө гадуур 1013 центнер hү тоiюнойй заводто оруулба. Тэдэнэй тушааhан hүнэйнь 90 процентнь нэгэдэхи сортоор абтаа. Түсэбэй дүүргэлтэдэ энэл совхозой Арьбижалай hү hаалиин фермын коллективэй үүргэ ехэ юм. Тэдэнэр жэлэй эхинhээ хойшо район дотороо 4 дахин илажа гараhан байна.

Онохойн совхозой hаалишад байгша ондо үнеэдэйнгээ hаам нилээд дээшэлүүлээ. Энэ коллектив жэлэйнгээ түсэбые 342 центнерээр үлүүлhэн байна.

Районой колхоз болон совхозууд гурбан кварталай түсэбhөө гадуур 6406 центнер мяха гүрэндэ худалдаа. Эндэ Загарайн бройлерно фабрикын шубуушад даабарла 2880 центнерээр үлүүлээ.

Н. КУЧУМОВ.

ЛВРЗ-дэ

ШЭНЭ ҮҮСХЭЛ

«Жэлэй түсэбые—ноябриин 7-до», «Арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабариие — дүрбэн жэл хахад соо». Иимэ үндэр социалис уялгануудые Ленинэй орденто заводой электромашинна цехэй двигательнүүдые задалдаг комсомол-залуушуулай комплексно бригадын гэшүүд абаад, үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллажа байна. Бригадирынь — залуу коммунист А. И. Милованцев үсөөн тоотойгоор түсэбөө дүүргэхэ гэhэн шэнэ үүсхэл гаргаа.

Энэ уялгаяа бэелүүлхын тула бригадын гэшүүд олон мэргэжэл шудалжа, ажалай бүтээсые дээшэлүүлэн, 9 hарынгаа даабари үлүүлэн дүүргэнхэй, мүн 4 хүн сүлөөржэ, ондоо хүдэлмэридэ оруулагданхай.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ДҮРШЭЛӨӨР

Арга боломжонуудаа, хэрэглэгдээгүй нөөсэнүүдээ элирүүлээд, вагонно болон технологическа зэр зэмсэг бүтээдэг цехүүдэй түрүү хүдэлмэришэд жэлэй түсэб болзорhоонь урид дүүргэхээр шиидээд, дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абаа hэн.

Түрүүшүүлэй хэлэhэн үгэнүүд ажал хэрэгүүдтэеэ алгасалданагүй. Жэшээнь, вагонно цехтэ В. Ш. Ламатхановай хүтэлбэрилдэг участок, В. А. Гаврилов, А. Ф. Култаев, П. Н. Мочалкин гэгшэдэй ударидадаг дархашуулай бригаданууд, дархашуул С. М. Конобеев, Ж. Т. Цыремпилов, И. С. Богомазов, П. А. Федотов, Н. В. Горивщенко болон бусад ажалдаа ульгэр жэшээ харуулжа, 1982 оной түсэбөөр хүдэлнэ.

Манай корр.

ДАЙНАЙ ВЕТЕРАНУУДАЙ КОНФЕРЕНЦИ

Дайнай ветерануудай бүхэсоюзна табадахи конференци октябриин 13-да Москвада, Союзуудай байшангай Колонно зал соо хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

Дайшалхы ба ажабайдалай баян дүй дүршэлтэй, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай ветеранууд манай Эсэгэ ороной өөрыгөө хамгаалха хүсые саашадань бэхижүүлхэ, эб найрамдал хангахын түлөө, шахардуу байдалые hуларуулхын ба буу зэбсэгүүдые хурьяахын түлөө тэмсэлдэ совет арадые, тэдэнэй сэрэгшэдые сэрэтэй-патриотическа хүмүүжүүлгын хэрэгтэ саашадаашье ехэ хубитаяа оруулха юм гэжэ Совет Арми ба Далайн-Сэрэгэй Флодой Главна Политическэ управлениин начальник армиин генерал А. А. Епишев болон үгэ хэлэhэн бусад хүнүүд тэмдэглээ.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай бүхы ветерануудта, эсэргүүсэлтын хүдэлөөнэй тэмсэлшэдтэ, арадуудай национально-сүлөөрэлгын тэмсэлдэ хабаадагшадта хандаhан хандалга конференци дээрэ баталагдан абтаба, Дэлхэйн амгалан тайбан ерээдүйн түлөө тэмсэлдэ хүсэ шадалаа нэгэдүүлхэ, хархис хүсэнүүдэй ба дай жүрөөдэгшэдэй харгы хааха уряа тэрээн дотор табигдана.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, нүхэр Л. И. Брежневтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые конференцидэ хабаадагшад ехэ дэбжэлтэтэйгээр абаба.

Дайнай ветерануудай совет комитет болон тэрэнэй хүтэлбэрилхы органуудые hунгаха hунгалта болобо. Советскэ Союзай Герой генерал-полковник А. С. Желтов комитедэй түрүүлэгшээр hунгагдаа.

(ТАСС).

ЗОХЁОХЫ ХАРИЛСАА ХОЛБООН

Канско-Ачинска түлишын-элшэ хүсэнэй комплексын коллективэй ба ниислэл хотын соёлой ажал ябуулагшадай хоорондо зохёохы харилсаа холбоо тогтоохо тухай договорто октябриин 12-то Москвада гар табигдаа.

Сибириие үндэр соёл культуратай хизаар нютаг болгохо гэhэн красноярскын-хидай уряае дэмжэhэн москвагайхид энэ районой предприятинуудта, барилгануудта ходо ходо айлшаар ерэжэ байдаг юм. Ниислэл хотын театрнууд болон киностудинууд эндэ фестивальнуудые, театрай харалгануудые эмхидхэдэг. Уран зохёолшод, уран зураашад, композиторнууд Сибириин ажалшадта зорюулhан шэнэ зохёолнуудтаяа эндэхи хүн зониие танилсуулдаг байна. Һайн заншал болоожо байhан зохёохы холбоо барисаагаа улам үргэдхэхые энэ договор хараална.

Октябриин 12-ой үдэшэ Москвагай соёлой ажал ябуулагшад зохёохы клуб соогоо Красноярскhаа ерэhэн айлшадые хүндэмүүшэ халуунаар угтаба. КПСС-эй ЦК-гай «Советская культура» газетэ, искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй Түбэй байшангай правлени баярай үдэшэ эмхидхээ. Газетын редакторай нэгэдэхи орлогшо Д. Ф. Мамлеев үдэшые нээхэдээ, нүхэр Л. И. Брежневэй Сибириин хото городуудаар ябалга энэ үргэн дэлюун газар нютагай үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые, эрдэм, соёлые эршэмтэйгээр хүгжөөхэ арга олгоhон байна гэжэ тэмдэглээ. «Россиин хүсэ шадал Сибирьhээ нэмэгдэхэ» гэжэ ородой агуу ехэ эрдэмтэ М. В. Ломоносовой хэлэhэн сэсэн мэргэн үгэнүүдэй бодото байдалда бэелүүлэгдэжэ байhыень харанабди гэжэ Д. Ф. Мамлеев хэлэбэ.

РСФСР-эй соёлой министр Ю. С. Мелентьев айлшадаа амаршалхадаа, Россиин Федерациин соёлой ажал ябуулагшадай Сибириин ажалшадтай зохёохы харилсаа холбоотой байhан тухай хөөрэбэ. Таанадай амжалта илалтануудаар омогорхонобди гэжэ тэрэ хэлээ. Эдэ бүгэдын ашаар Сибирь бидэнэртэ бүлтандамнай түрэл дүтын болонхой. Тэрэнэй газар уран бэлигтэй хүнүүдээр совет олонациональна соёл культурые баяжуулаа. Экономико болон эрдэм наукада адляар, сибириинхидэй соёл культурада ехэ амжалта туйлажа байhандань баярланабди.

КПСС-эй Красноярска крайкомой секретарь Н. П. Силкова үгэ хэлэхэдээ, асари ехэ анхарал оролдолго хандуулhанайнь түлөө партиин Центральна Комитедтэ хизаарай ажалшадай үмэнэhөө баяр баясхалан хүргэбэ. Москвагай театрнуудай коллективүүд, Уран зохёолшодой, Уран зураашадай, Кинематографистнуудай, СССР-эй композиторнуудай холбоонууд сибириинхидтэ ехэ туhаламжа, дэмжэлгэ үзүүлнэ гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

СССР-эй арадай артист М. А. Ульянов суглаагшадта хандажа, үгэ хэлэбэ. СССР-эй арадай артистка Б. А. Руденко, СССР-эй арадай артист Ю. А. Гуляев, РСФСР-эй габьяата артист, Ленинскэ комсомолой шангай лауреат Л. В. Лещенко болон бусад дуушад концертдэ хабаадаhан байна. Красноярскын оперо болон балетэй театрай солистнууд, Сибириин хатарай ансамбль, Красноярска хизаарай уран hайханай бүлгэмүүдтэ хабаадагшад искусстватаяа москвагайхидые танилсуулба.

(ТАСС).

ЗАЛУУШУУЛАЙ АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮД

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Монголой Залуушуулай Революционно Союзай байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойе — ехэ hайндэрөө Монголой залуушуул нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө шармайн оролдожо байна. Ойн баярай хүндэлэлдэ абаhан социалис уялгануудаа болзорhоонь урид дүүргэжэ байhан тухай залуушуулай габшагай бригадануудай, үйлэдбэриин элдэб коллективүүдэй болон МРСМ-эй гэшүүдэй ажалай рапортнууд эдэ үдэрнүүдтэ ревсомолой ЦК-да, ревсомолой ниислэл хотын горкомдо орожо үргэлжэлhөөр.

МРСМ-эй Улаан-Баатарай горкомдо ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэhэнэй ёhоор, hайндэрэй урда тээ дэлгэрhэн мүрысөөнэй даб дээрэхи дүнгүүд ниислэл хотын залуушуулай нилээд ехэ амжалтануудые туйлажа байhан тухай элирхэйлэн гэршэлнэ. Ажалай вахтын үедэ 2 мянга гаран ревсомолшууд, 90-ээд бригада, 150 цех болон участок абаhан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэhэн байха юм. Оёдолой предприятинуудай нэгэдэлэй, Багануурай нүүрhэнэй уурхайн, ниислэл хотын хилээмэнэй комбинадай ревсомолой организацинууд мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлнэ.

МРСМ-эй ойн баярта ниислэлэй ревсомолшууд гансал үйлэдбэриин амжалта туйлана бэшэ, харин үзэл сурталай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ, ревсомолой гэшүүдэй политическэ ба экономическа эрдэм мэдэсые дээшэлүүлгэдэ, Ленинскэ комсомолой баян дүй дүршэлые шудалалгада ехэ анхаралаа хандуулна. Залуушуул ород хэлэнэй, политическэ дуунай конкурснуудта, аха үетэнэй революционно, дайшалхы ба ажалай алдар солын газар нютагуудаар аяншалгануудта хабаадаhан, совет комсомолшуудтай уулзаhан байха юм.

Мүнөө баярта ойдо зорюулагдаhан баярай суглаанууд МРСМ-эй эхин организацинуудта боложо байна.

НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИ ХҮДЭЛМЭРЕЭ ТҮГЭСХЭБЭ

Октябриин 14-дэ «КПСС-эй XXVI съезд социалис хүгжэлтын шухала асуудалнууд тухай мүнөө үедэхи үзэл суртал» гэhэн темэтэй научна конференци хүдэлмэреэ түгэсхэбэ.

Тэрэ үдэр «Ниитын хүгжэлтын мүнөө үе сагай маоис үзэл бодол хүжэлэлгэ» гэhэн асуудалаар СССР-эй Наукануудай академиин Алас-Дурна зүгэй институдай таhагые даагша, экономическэ эрдэмэй доктор, профессор Коновалов hонирхолтой элидхэл хэбэ.

«Социалис оронуудай залуушуулда эсэргүү империализмын ябуулганууд» гэhэн асуудалаар ВЛКСМ-эй ЦК-гай дэргэдэхи Комсомолой дээдэ hургуулиин эрдэм-шэнжэлгын түбэй ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ, түүхын эрдэмэй кандидат В. С. Худавердян, «Социалис оронуудай интеллигенцидэ эсэргүү империализмын hүйдхэлтэ ябуулганууд» — СССР-эй Наукануудай академиин Социологическа шэнжэлгэнүүдэй институдай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ, түүхын эрдэмэй кандидат А. Б. Бедненко, «СЭВ-эй гэшүүн-оронууд тушаа тус тустань шэглүүлэгдэhэн империалис пропагандын онсо илгаанууд болон онол арганууд» — СССР-эй Наукануудай академиин Дэлхэйн социалис байгуулалтын экономикын институдай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ, түүхын эрдэмэй кандидат Ю. Д. Жмакин. «Маоис үзэл бодол нэбтэрүүлгын үндэhэ баримтагүй байлга» — СССР-эй Наукануудай академиин Гадаадын үзэл сурталай элдэб хэлбэрилнүүдэй шухала асуудалнуудые шэнжэлдэг научна советэй ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ, философиин эрдэмэй доктор, профессор П. С. Гуревич гэгшэд элидхэлнүүдые хэбэ.

Мүн энэ үдэр СССР-эй Наукануудай академиин Гадаадын үзэл сурталай элдэб хэлбэрилнүүдэй шухала асуудалнуудые шэнжэлдэг научна советэй ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ, түүхын эрдэмэй кандидат Л. Д. Болотова, СССР-эй Наукануудай академиин Уласхоорондын хүдэлмэршэдэй хүдэлөөнэй институдай шухала асуудалнуудай бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ, түүхын эрдэмэй доктор, профессор М. И. Семиряга, Дэлхэйн социалис байгуулалтын экономикын институдай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ, түүхын эрдэмэй кандидат А. В. Вахрамеев гэгшэд элидхэлнүүдые хэбэ.

Конференциин түгэсхэлдэ КПСС-эй Буряадай областной комитедэй секретарь А. А. Бадиев тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадалсаhан Москвагай эрдэмтэдтэ баяр баясхалан хүргэжэ, саашанхи хүдэлмэридэнь шэнэ амжалтануудые хүсэбэ.

Тус конференциин хүдэлмэридэ КПСС-эй обкомой секретарь В. Г. Бирюков, партиин Улаан-Үдын горкомой секретарьнар А. М. Беляков, Г. Д. Басаев, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор А. С. Берещинов, С. В. Ангапов болон бусад хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд хабаадаа.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ХОЙТО-БАЙГАЛАЙ ТҮМЭР ЗАМААР

«...Манай бүхы экономикын эгээл шухала үндэһэ һууриин нэгэн» гэжэ транспортые Владимир Ильич Ленин нэрлээ һэн. Советскэ Союз хүсэ ехэтэй транспорттай болонхой. Тэдэнэй дунда түмэр зам онсо һуури эзэлнэ. Энэ хадаа холын зайда элдэб янзын ашаа болон хүн зониие зөөхэдэ ашатуһатай транспортын шухала хубинь мүн. Орон доторхи ашаа зөөлгын эрьесын 60 процентнь түмэр замаар хэгдэнэ.

Партиин съездүүдэй шиидхэбэринүүд болон КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй тогтоолнууд дотор түмэр замай транспортые улам хүгжөөжэ, тэрэнэй хүдэлмэриие эмхитэй, гуримтай болгохо, нягта һайнаар хэрэглэхэ шухала гэжэ нэгэнтэ бэшэ тэмдэглэгдэһэн байна. Энэ һалбариие хүгжөөжэ, ажалыень нарижуулан һайжаруулжа, арадай ажахын саг үргэлжын эрилтые хангаха талаар арбадахи табан жэлэй туршада томо ехэ хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдээ.

Бүхы транспортна гуримые техническэ талаарнь зэбсэгжүүлхэ хүдэлмэри удаа дараалан хэгдэнэ. Мүнөө түмэр замай зүдхэхэ хүсые зайн галаар, дулаагаар хангаха онол аргада диилэнхидээ тэрэ оруулагдаа. Түмэр замые шэнэдхэн һэльбэлгын аргагүй ехэ хүдэлмэри бэелүүлэгдэнэ. Автомат оньһон аргаар жолоодохо гурим нэбтэрүүлэгдэнэ. Тиихэдэ тоололгын түбүүд хүдэлнэ. Контейнернэ гуримаар ашаа зөөлгэ хүгжөөгдэнэ.

11-хи табан жэлдэ түмэр замаар зөөгдэхэ ашаанай эрьесэ 14—15 процентээр дээшэлхэ юм. Энэ табан жэл соо 36 мянган километр шэнэ түмэр зам баригдаха. Байгал-Амарай бүхы түмэр замаар поезднууд ябажа эхилхэ. Түмэр замаар хүн зониие зөөлгэ 9 процентээр дээшэлхэ. Тиихэдэ ажалай бүтээсэ энэ һалбарида 10—12 процентээр урган нэмэхэ болоно.

КПСС-эй XXVI съезд дээрэ баталагдаһан «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа болон социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдэй» ёһоор, арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүүрэтэр Байгалһаа Амар мүрэн хүрэтэр энэ агуухэ барилгын түмэр зам хүдэлжэ, поезднууд ябадаг болохо гэжэ бэшээтэй. Асари томо барилгануудай дунда Байгал-Амарай түмэр зам бүхы хэгдэжэ байһан хүдэлмэриингөө талаар юунтэйшье жэшэхын аргагүй ехэ. Эдэ нютагуудта хүн зоной оролдолгоор, барилгашадай ажалаар промышленна шэнэ комплекснууд байгуулагдаха. БАМ эндэхи районуудай байгаалиин айхабтар ехэ баялигые бүрин түгэсөөр хэрэглэхэдэ туһалхаһаа гадна, үйлэдбэриин хүсэнүүдые хүгжөөхэ асуудалые шэнээр шиидхэхэ арга олгохо юм. Энэ хадаа гүрэн түрын аргагүй ехэ удха шанартай программа болоно.

Энэ түйлай ехэ программые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ манай хүдэлмэришэд өөһэдынгөө хубитые оруулжа байна.

Гэбэшье БАМ-ай Хойто-Байгалай отделени үшөө залуу, һалшаг байгуулагдаһаншье һаа, хүдэлмэришэднай ажалдаа яһала горитой амжалта түйлаанад.

Манай коллективэй гол зорилгонь юун бэ гэхэдэ, арадай ажахын болон хүн зоной эрилтые хангажа, энэ түмэр замые нээхын тула барилгын материалнуудые, бусад ашаануудые илангаяа һайнаар, хаһа саг сооһь зөөхэ хэрэг болоно.

Коллективнай эмхидхэлэй үеын хүшэр хүндэ хаһые урагшатайгаар дабажа, богони болзор соо яһала һайн амжалта түйлаба. Тиихэдээ Ленэ-Кунермэ гэжэ участогта ашаглалгын хүдэлмэри ехэ орёо эрхэ байдалда хэгдэнэ.

Хэдэн зуугаад барилга ашаглалгада тушаагдахаар бэлдэгдэнэ. Энээн дээрэһээ шэнэ хүдэлмэришэдые һургажа, барилгашадай хэһэн ажалые тушаан абажа үргэлжэлүүлхэ болонобди. Һалбаринуудай таһагуудай начальнигууд болон ажахын бусад хүдэлмэришэд анхарал оролдосотойгоор хүдэлхэ зэргэтэй. Үдэр бүри вагонуудые шэрэхэ хүдэлмэри һайжаруулжа, эдэнэй аюулгүй ябасые хангаха гэжэ оролдонобди. Ажахын бүхы хубинуудта ашаглалгын хүдэлмэри һайжаруулха гэһэн ехэ зорилго табигдана. Локомотивуудай хүдэлсые хангаха, мүн вагонно ажахынуудта ехэ дутуу дунданууд бии.

Һаяын сагта эдэ дутуу дундануудаа усадхажа, зарим участогуудта поезднуудай ябасые түргэдхэхэ зорилго табигдана.

Зарим тэды хүдэлмэриин шанарай үрэ дүнгүүдээр даалгабари, социалис уялганууд дүүргэгдээ. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын зургаан һарын түсэб 128,9 процент бэелүүлэгдэһэн байна. Жэлэй эхинһээ хойшо 550 мянган тонно арадай ажахын ашаан, мүн 47 мянга гаран хүн зон манай отделениин түмэр замаар зөөгдэбэ.

Хүдэлдэг состав хэрэглэлгын шанар яһала һайжарна. Вагонуудай эрьесэ 1,5 суудхээр түргэдэбэ. Локомотивай суудхын дунда зэргын бүтээсэ 23,7 мянган тонно-километрээр дээшэлээ. Вагон бүриин ашаа нэмээжэ шэрэхэ даабари болон социалис уялга нилээд ехээр үлүүлэгдээ. Хоёрдохи квартал соо манай отделениһээ гараһан вагон бүхэн 2,3 тонноор ехэ ашаатай ошоһон байна. Энээнэй ашаар 130 гаран вагон нэмэгдэжэ, ашаа тээхээр үгтэбэ. Поездын дунда зэргын шэгнүүр түсэбһөө 363 тонноор, социалис уялгаһаа—353 тонноор ехэ болоно.

БАМ-ай Буряадай участогай барилга дээрэ захил хэгшэдэй Нижнеангарскын бүлэг горитойгоор хубитаяа оруулаа. Энэ жэлэй 7 һара соо тэдэнэр үндэр үрэ дүн түйлаба. Түсэбэй ёһоор 81,9 миллион түхэригэй ажал хэхэ байбал, тэрэнээ 101,4 миллион түхэригтэ хүргөө. 101 айлай һууха 203-дахи сериин байрын гэр болзорһоо урид ашаглалгада тушаагдаа. Энэ хадаа түмэр замшадта ехэ бэлэг болоно.

БАМ-ай Хойто-Байгалай отделениин ажалай амжалтада, үнэн сэхээр өөрынгөө уялгата хүдэлмэридэ хандажа, ехэ хубитаяа оруулдаг хүдэлмэришэдые магтан хэлэхэ хүсэл бии. Тэдэнэй дунда Хойто-Байгалай түмэр харгын дистанциин монтёрнууд М. Е. Александров, Н. А. Воронков, Киренгын дистанциин монтёрнууд Л. В. Беляева, М. Ф. Купратова, энэл дистанциин харгын мастер Д. Е. Шушаков гэгшэд оролдосотой ажалаараа шалгарнад.

Захил хэгшэдэй инспекторнуудай бүлэгһөө В. М. Панфилов, Б. М. Гладких, Ф. А. Чепуренко гэгшэд һайнаар хүдэлнэ.

Эрхимүүдэй дундаһаа электромонтёр В. И. Кивелев, сигнализациин болон хэлхээ холбооной дистанциин дежурна электромеханик Л. В. Линькова, кочегар В. А. Запарина, граждан барилгануудай дистанциин дархан А. Н. Романенко, тепловозой машинист В. А. Буторин, тепловозуудые заһабаридаг слесарьнууд Н. Г. Лабенко, В. Н. Рыбочкин, хүн зониие зөөдэг вагонуудые үдэшэгшэ Г. П. Залуцкая болон бусадые нэрлэхэ байнабди.

Ажалшадаймнай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Хүдэлмэришэд тэрээндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Механическа мастерскойн коллектив мэргэжэлэйнгээ хэмжээе дээшэлүүлхэ, уралан нарижуулгын дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, мүн үбэлэй хаһын хүдэлмэридэ оньһон техникээ бэлдэхэ гэхэ мэтэ социалис уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлнэ.

Киренгын сигнализациин болон хэлхээ холбооной, граждан барилгын дистанцинуудай хүдэлмэрилэгшэд эршэмтэйгээр ажаллана.

Хүдэлдэг состав болон бусад оньһон техникэ ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхын, түлишэ, зайн гал, түүхэй эд, мүн бусад материалнуудые алмахын түлөө һурган хүмүүжүүлэгшэд болон залуушуулай дунда социалис мүрысөөн улам эршэдэнэ.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые нэрэ солотойгоор оруулхын түлөө манай хүдэлмэришэд бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэ. Гэхэтэй хамта бидэнэр «Нижнеангарсктрансстрой» «Мостострой-9», «ЗапБАМстроймеханизация» трестнүүдэй хүдэлмэришэдтэй, мүн «ЛенБАМстрой» гэжэ трестын саг зуура ашаглалгын отделениин хүдэлмэрилэгшэдтэй холбоотойгоор ажалланабди. Имэ холбоо барисаан манда ехэ туһа хүргэнэ. Тиигэжэ Кичерэ—Янгүй гэжэ участогта түмэр зам табиха тусхай зорилго болзорһоонь урид бэелүүлхэ гэһэн хамтын социалис уялга баталан абтаа.

Энэ жэлэй эхиндэ Хойто-Байгалай түмэр замшад Байгалай эрьеын тоннельнүүдэй барилгые һайнаар хангаха зорилготойгоор дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаа һэн. Энээнэй ёһоор, бидэнэр «БАМтоннельстрой» управлениин, «Нижнеангарсктрансстрой» трестын барилгашадта үдэр бүри 200 тоннһоо бага бэшэ цемент асарха байгаабди. Энэ уялгаяа манай коллектив амжалтатайгаар дүүргэнэ.

Коммунис парти, Совет правительство БАМ-ай барилгашадта, тэрэниие ашаглажа эхилһэн түмэр замшадта айхабтар ехэ анхарал хандуулна, һаналаа табина. Энээнэй ашаар БАМ-ай барилгашадые, хүн зониие тогтоонижоруулхын тула аргагүй ехэ хэмжээнүүд бэелүүлэгдээ. Энэ талаар ехэ юумэн хэгдэнэ, саашадаашье хэгдэхэ. Гэхэтэй хамта гансал салин хүлһөөр хүнүүдые эндэ байлгаха бэшэ. Тиимэһээ барилгашад хурдан түргэнөөр, мүнөө үе сагай эрилтэдэ хүрэмэ, таатай зохид байрын гэрнүүдые, хүүгэдэй эмхи зургаануудые, клуб болон ниитын байшангуудые бодхоожо, манай отделениин хүдэлмэришэдтэ үгэхэ болоно. Эдэ бүгэдэ арбан нэгэдэхи табан жэл соо бэелүүлэгдэхээр хараалагдана.

Энээн дээрэһээ манай партийна организаци, отделениин захиргаан түмэр замшадай дунда үзэл сурталай хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. Хүн зоной дунда политическэ, экономическа, мүн мэргэжэлэйнь талаар эрдэм мэдэсые дээшэлүүлхын тула ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулнабди. Тиигэжэ ажалша хүн бүхэнэй харюусалга дээшэлнэ, үйлэдбэриин болон ажалай журам бэхижэнэ.

Ажалай шанарыень һайжаруулха, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, экономикые улам хүгжөөхэ хэрэгтэ партимнай онсо анхарал хандуулна. «Экономико гаргаша багатай байха ёһотой» гэһэн нүхэр Л. И. Брежневэй КПСС-эй XXVI съездын трибуна дээрэһээ хэлэһэн үгэнүүд хүдэлмэришэдэй дунда үргэнөөр дэмжэгдэнэ.

Мүнөө оронoймнай техническэ дэбжэлтын шухала шэглэлэй нэгэн—түмэр замые электрижүүлгэ болоно. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй эсэс багта зайн галаар хангагдаһан түмэр зам үшөө 6 мянга 400 километрээр ута болохо юм. Тиимэһээ манайшье отделениин түмэр замшад энэ талаар өөһэдынгөө хубитые оруулха юм. Бидэнэр зайн гал, түлишэ болон бусад материалнуудые алмахын тула тодорхой хэмжээнүүдые абанабди.

Жэл ерэхэ бүри түмэр замшадые һайнаар амаруулха таарамжатай зохид эрхэ байдал олгогдоно.

Мүнөө бидэнэр, түмэр замшад, КПСС-эй XXVI съездын хараалһан асари ехэ программые бэелүүлхын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, өөһэдынгөө хубитые оруулха гэжэ эршэмтэйгээр ажаллажа байнабди.

Ч. ЦЫДЕНОВ,
Байгал-Амарай түмэр замай Хойтс-Байгалай отделениин ахамад инженер.

ҮДЭР БҮРИ ҮРГЭДЭН...

Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой модо болбосо... гын цехэй коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлэй т... шын жэлэй түсэбые болзорһоонь урид, тэрэшэлэн б... табан жэлэйнгээ түсэбые урагшатайгаар дүүргэхын ... лөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлнэ. Тус ... начальник Геннадий Петрович Баклушинтай хөөрэл... дэмнай иигэжэ хэлэбэ:

—Арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараа улам ... үйлэдбэрилдэг болохо тухай КПСС-эй XXVI съез... шиидхэбэринүүд соо тодорхойгоор хэлэгдэнхэй. ... шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлэн, манай ... коллектив һайн шанартай продукци ехээр үгэхын ... оролдолго гарган, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уял... дые абана. Тиимэ социалис уялгануудые Л. Н. Синиц... гай, В. П. Толстихинай даадаг бригаданууд абанхай...

Түрүүшээр Владимир Павлович Толстихинай бриг... гэшүүдтэй уулзагдаа һэн. Тэдэнэр завод соогоо эгээ... рүүшээр «Профсоюзуудай XVII-дохи съездэ 17 габш... декада соносхоёі» гэһэн уряатайгаар заводойнгоо ... хүдэлмэришэдтэ хандаһан байна. Комплексно энэ ... дын гэшүүд стол, стул, креслэ, диван гэхэ мэтэ ... һайн шанартайгаар саг болзортонь бүтээн гаргажа ... гэжэ суглаан дээрээ шиидээ. Байгша оной октяб... 10-һаа 1982 оной мартын 14 болотор гэхэ гү, али ... союзуудай XVII съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр габш... гаар ажаллаха, декада бүриингөө ажалай дүнгүүдые ... вод соогоо соносхожо байха, ажалдаа үндэр бүтээсэ ... лаха гэжэ хэлсээд, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга ... һан байна бшуу. Жэшээлхэдэ, В. П. Толстихинай бри... энэ жэлэйнгээ түсэбые байгша оной декабриин 1 бо... дүүргэхэ, бүтээн гаргадаг мебелиингээ шанарые ... һайжаруулха уялга абаһан байна. Профсоюзуудай ... съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр 1982 оной нэгэдэхи ква... лай түсэб дүүргэхэ, 600 түхэригэй материал алм... профсоюзуудай XVII съездын нэрэмжэтэ бригадын ... зэргэдэ хүртэхэ гэһэн пунктнууд тус бригадын абаһан ... циалис уялганууд дотор бии.

Тэрэшэлэн Людмила Николаевна Синицинагай ... даадаг шэрдэгшэдэй бригада байгша онойнгоо түсэ... Агуухэ Октябриин Социалис революциин болоһоор... жэлэй һайндэр болотор дүүргэхэ уялга абаад, т... урагшатайгаар бэелүүлжэ байнхай. Шэрдэгшэд Га... Хомякова, Лидия Носкова, Галина Куржумова, ... Номоконова, Раиса Михайлова болон бусад үдэр бүр... шэтэйгээр ажаллажа, ажалдаа үндэр бүтээсэ түйлана...

Эндэ оройдоо нэгэ цехэй бригаданууд тухай хөөр... КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые ... лүүлхын, тиигэжэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэб... зорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэл судна бүтээ... заводто үдэр бүри үргэдэжэ байна.

С. СТЕПАН...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: модо болбосоруулгын цехэй бри... В. П. Толстихин (баруун таладань) ажалай түрүү... тэй дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялганууд тухай хө... дэжэ байна.

М. СУТУРИНАЙ фо...

Репортаж

МЯХАЛИГ МАЛ ОЛОШОРНО

(ВЫСТАВКЭ-АУКЦИОН ДЭЭРЭҺЭЭ)

Һаяхан Захааминай районой Санага тосхондо мяхалиг үүлтэрэй малай республиканска IX выставкэ-аукцион болобо. Тэрэниие Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерство, республикын госплемнэгэдэл, Буряадай хүдөө ажахын институт эмхидхээ.

Санагын совхоздо иимэ районууд хоорондын выставкэ-аукцион һүүлэй табан жэлэй хугасаа соо хоёрдохёо үнгэргэгдэбэ. Энэньшье гайхалтай бэшэ. Тус ажахыда мүнөө 8 мянга шахуу эбэртэ бодо мал, тэдэнэйнь 94 процент хальмаг мяхалиг үүлтэрэй үхэрнүүд юм. Выставкэдэ районой дүрбэн совхоз — Санагын, Михайловкын, Далахайн болон «50 лет СССР» совхозууд хабаадаа. Мүн эдэнэртэй мүрысэдэг Яруунын районой 8 хүнһөө бүридэһэн делегаци, Зэдын комбинадай шефүүд иишэ ерэһэн байна.

Выставкэдэ хабаадагшад түрүүлэн Санагын соёлой байшанда суглараа. Эндэ выставкомой гэшүүд, совхозуудай директорнүүд болон ахамад мэргэжэлтэд, түрүү мал адуулагшад, районой партийна ба ажахын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, зоовэтмэргэжэлтэд байлсаа. Сугларагшадай урда КПСС-эй райкомой хоёрдохи секретарь **Р. В. Никитков** амаршалгын үгэ хэлээ. Республика дотор мяхалиг мал үсхэбэрилгэ бэ тэрэниие саашадань хүгжөөхэ тухай мэдээсэл хүдөө ажахын министрэй орлогшо **Ф. М. Кауров** хэлээ. Районой хүдөө ажахын байдал тухай райгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник **Г. Ш. Дамбаев** тобшохоноор хөөрэжэ үгөө. Хүдөө ажахын эрдэмэй доктор, профессор **К. Т. Мункоев** мяхалиг мал үсхэбэрилхэ технологиин асуудалаар, Санагын совхозой директор **В. Д. Порхоев** ажахыдаа мяхалиг үүлтэрэй мал үсхэбэрилхэ саашанхи хараа бодолнууд болон совхозой мал ажалай байдал тухай хэлээ. Мүн Улаан-Үдын шубуунай фабрикын директор **Г. П. Тюменцев,** Яруунын районой Исэнгын совхозой ахамад зоотехник **П. Г. Надмитов** гэгшэд үгэ хэлэбэд.

Захааминай райондо мяхалиг үүлтэрэй мал үсхэбэрилгэдэ ехэ анхарал хандуулагдажа, һүүлэй жэлнүүдтэ зарим тэды амжалтанууд түйлагдаа. Үнгэрһэн зундаа 18.500 эбэртэ бодо мал бэлшээн таргалуулагдажа, шэгнүүрынь 17.518 центнерээр нэмээгдэһэн байна. Иигэжэ үхэрнүүдэй тус бүриин шэгнүүр 120 хоногой туршада сүүдхэдэ дунда зэргээр 905 граммаар нэмээгдээ. Тиихэдэ 130 гүүртын 42-тонь малай шэгнүүр сүүдхэдэ мянган граммһаа дээшэ нэмээгдэһэн жэшээтэй. Гэбэшье мяхалиг мал харууһалха, үсхэбэрилхэ технологи мүнөө үеын эрилтэ хангаагүй. Гүрэндэ заабол 350—400 килограмм шэгнүүртэй үхэрнүүдые тушааха гэһэн даабари бэелүүлэгдэнэгүй. Эндэ үгэ хэлэгшэд тус асуудалаар олон һанамжа болон дурадхалнуудые оруулаа.

Үдэһөө хойшо эндэ ерэһэн хүнүүд мяхалиг үүлтэрэй малай выставкэ-аукцион хараа. Булаг гэжэ газарта түхеэрэгдэһэн хэдэн олон таһалгатай хорёо соо мяхалиг дүрбэн үүлтэрэй — хальмаг, казахай сагаан толгойто, герефорд болон нютагай һарлаг — 102 эмэ, эрэ хашарагууд уяатай байба. Тусхай самбарнуудта республикын, районой, Санагын совхозой малшадай, зоовэтмэргэжэлтэдэй үүлтэртэ мал үсхэбэрилжэ байһан дүнгүүд, арбан нэгэдэхи табан жэлэй хараа зорилгонууд диаграмма болон схемэнүүд дээрэ тодорхойгоор харуулагданхай, уряа лозунгнууд үлгөөтэй.

Выставкэ-аукционой комитедэй түрүүлэгшэ, республикын хүдөө ажахын министрэй орлогшо Филипп Михайлович Кауров выставкэ нээжэ, «50 лет СССР» совхозой гүүртые даагша Анатолий Дашеев, Санагын совхозой ахамад зоотехник Байкал Цыренович Самбуев гэгшэд республикын 9-дэхи выставкын туг үргэжэ, экспертнэ комиссиин түрүүлэгшэ, профессор Константин Тармаевич Мункоев лентэ хайшалаа.

Сугларагшад эндэ асарагдаһан үхэрнүүдые ехэ ханамжатайгаар харана. Выставкэдэ табигдаһан малай номер, нэрэ, үүлтэр, тэдэнэй класс, наһан болон амидын шэгнүүр харуулһан бэшэгүүдтэй танилсана. Эндэ ерэһэн дүрбэн совхозой директорнүүд, зоовэтмэргэжэлтэд, мал адуулагшад, районой госплемнэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэд выставкэдэ асарагдаһан мал тухайгаа хүнүүдтэ хөөрэжэ үгэнэ, хэдэн олон асуудалнуудта харюусана.

Санагын совхоз хальмаг үүлтэрэй 15 эрэ, 20 эмэ, мүн һарлаг 7 хашараг эндэ харуулаа. Тэдэнэй дунда эгээн хүндэ шэгнүүртэй — 425 килограммтай 17 һара болоһон эрэ хашараг, 417 килограмм бэетэй 16 һаратай «Костер», 412 килограммтай «Грозный» хашарагууд олоной анхарал татаба. Михайловкын совхоз казахай сагаан толгойто үүлтэрэй 10, герефорд үүлтэрэй 17 үхэр асараа. Тиихэдэ Далахайн совхозой хальмаг үүлтэрэй 20, «50 лет СССР» совхозой мүн иимэ үүлтэрэй 13 эмэ хашараг харуулагдаа.

Удаань экспертнэ комиссиин түрүүлэгшэ К. Т. Мункоев комиссиин тогтоол соносхобо. Выставкын чемпионой нэрэ зэргэ, алтан медаль Михайловкын совхозой герефорд үүлтэрэй, 456 килограмм шэгнүүртэй эрэ хашарагта олгогдобо. Казахай сагаан толгойто үүлтэрэй үхэрнүүдэй дундаһаа мүн лэ энэ совхозһоо асарагдаһан 405 килограммтай эрэ хашараг шалгаржа, мүнгэн медаль хүзүүндэнь уягдаба. Хальмаг үүлтэрэй үхэрнүүдэй дунда Санагын совхозой гурбан хашарагта алтан, мүнгэн болон бронзо медальнууд олгогдоо.

Һүүлдэнь выставкэдэ асарагдаһан үхэрнүүдые ажахынуудта худалдалга эхилбэ. Санагын совхозой хальмаг үүлтэрэй 20 эмэ, 3 эрэ хашарагые, «50 лет СССР» совхозой 13 эмэ хашарагые Далахайн совхоз худалдажа абаа. «50 лет СССР» совхоз хальмаг үүлтэрэй 5 мал, Харацайн совхоз михайловкынхидай герефорд үүлтэрэй 15 үхэр худалдажа абаа.

Выставкэ-аукционой түгэсхэлдэ түрүү ажахынуудай түлөөлэгшэдтэ дипломууд, үнэтэ бэлэгүүд, хэдэн олон зоовэтмэргэжэлтэдтэ, мал адуулагшадта мүнгэн шан барюулагдаа. Түрүү һуури эзэлһэн Санагын совхоздо нэгэдэхи шатын диплом, кубок ба үнэтэ бэлэг үгтөө. Хоердохи шатын дипломоор Михайловкын совхоз шагнагдаа. Далахайн, «50 лет СССР» совхозуудта гурбадахи шатын дипломууд олгогдоо. Мүнгэн шангуудта Михайловкын совхозой малшад Базаржап Самсуев, Сокто Хубриков, Санагын совхозой — Ринчин Шойдонова болон Долгор Гомбоева, Далахайһаа — Софья Базарова, Иван Самбуев, «50 лет СССР» совхозой Василий Самбуев, Анатолий Дашеев болон бусад мүнгэн шанда хүртөө.

Энээгээр республикын юһэдэхи выставкэ-аукцион дүүрэжэ, тэрэнэй тугые Санагын совхозой директор В. Д. Порхоев, энэ ажахын ахамад зоотехник Б. Ц. Самбуев гэгшэд буулгаа.

И. ПОЛОМОШНОВ,
«Ажалай туг» газетын хүдөө ажахын таһагые даагша.
Ш. БАКШЕЕВ,
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Буряадай хүдөө ажахын институдай кафедрые даагша, профессор К. Т. Мункоев, райгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник Г. Ш. Дамбаев гэгшэд выставкын лентэ хайшална. 2. Хальмаг үүлтэрэй үхэрнүүдэй дундаһаа чемпиондо тоологдожо, алтан медаль зүүлгэгдэһэн Санагын совхозой 16 һаратай эрэ хашараг.

С. ДОНДОКОВАГАЙ фото.

НАМАРАЙ ЭРШЭТЭ АЖАЛ

БАРНАУЛ. Алтайн механизаторнууд дүрбэдэхи миллион гектар дээрээ намарай паар хахалжа дүүргэбэ. Полинуудай ехэнхи хубинь плоскорезүүдээр элдүүрилэгдээ. Агротехническэ иимэ арга хадаа хизаарта нэбтэрүүлэгдэдэг, тазар таряалан элдүүрилгын эгээл һайн аргануудай нэгэниинь болоно.

Оньһото техникээ томо ехэ отрядуудта нэгэдүүлгэ, бригадна подрядые нэбтэрүүлгэ намарай паар хахалалгын эршые улам дээшэлүүлхэ арга олгоно.

ТАМБОВ. Свекло хуряадаг комбайннууд областиин полинууд дээрэһээ гараба. Тамбовой ажахынуудай ажалшад бүхы 118 мянган гектар дээрэһээ богони болзор соо — дүрбэн неделиин туршада — саахарай свекло малтажа абаа. Ургасала гээлтэ хороолтогүйгөөр хуряажа абахын тула хаа хаанагүй полинууд дээрэ амтан-түмһэ хоёрдохёо малтаһан байха юм.

КИШИНЕВ. Молдавиин ажахынууд бүхы 150 мянган гектар дээрэһээ наран сэсэг хуряаба. Хараалагдаһан талмайн дүрбэнэй нэгэ шахуу хубиие эзэлһэн һайн сортын үрэһэнэй таригдаһан полинууд дээрэһээ гектарай 22 центнер наран сэсэг хадагдажа абтаа.

Эсэсэй үндэр үрэ дүнгүүдые түйлахын түлөө республикын социалис мүрысөөнэй үүсхэлшэд—Глодянска районой таряашад болон Бельцкэ экстракционно заводой хүдэлмэришэд гектар бүриһөө 1200 килограмм тоһо абажа, урдаа табиһан зорилгоёо дүүргэбэ.

ОМСК. «Лузинский» совхоздо кукурузын ургаса хуряажа дүүргэбэ. Гектар бүриһөө 50 центнер ооролһон абтаба. Хүйтэн шэмэрүүн уларилдашье кукурузын буурсагай үндэр баян ургаса абажа болохо байна гэжэ энэ ажахын дүй дүршэл элирхэйлэн харуулба. Энэ жэлдэ областиин 33 ажахыда туршалгын тарилга хэгдэһэн байгаа. Энээнэй ашаар һайн сортын үрэһэн хуряагдаа. Ерэхэ жэлдэ иимэ үрэһөөр тарилга хэгдэхэ юм.

Совет орон доторо

ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛ— БҮГЭДЭНДЭ

ШОСТКА (Сумска область). Эндэхи «Свема» нэгэдэлэй хабсаргагшадай бригада «Заря» совхоздо теплицэ барижа үгөө юм. Предприятиин үйлэдбэриин корпусуудые бариха, шэнэдхэн заһаха үедэ алмагдаһан материалнууд хэрэглэгдэһэн байна.

Партиин городской ба районно комитедүүдэй дэргэдэ хүдэлдэг шефскэ туһаламжые залан хүтэлхэ түбэй үүсхэлээр «Алмагдаһан материалнуудые — хүдөөгэй барилганuудта» гэһэн хүдэлөөн дэлгэрэнхэй. Предприятинуудай арга боломжонууд ба шефтэ абтаһан ажахынуудай хэрэглэмжэнүүд хараада абтажа, алмагдаһан ноосэнүүд колхоз, совхозуудтахи эгээл шухала барилганuудта эльгээгдэдэг байна. Тиигэжэ тэжээлэй цехүүд болон хушалтатай тоогууд баригдана, уһа дамжуулха соргонууд табигдана. Мүнөө жэл 70 мянган түхэригэй хүдэлмэри хэгдээ.

Залан хүтэлхэ штабай байгуулагдахада, тосхондо үзүүлэгдэдэг шефскэ туһаламжа комплексно шэнжэтэй болоо, удаан болзорой уялгануудай үндэһэ һуури дээрэ хүгжөөгдэнэ. Эдэ уялгануудай үндэһөөр полиин ба фермын ажалшад 2 мянга гаран тонно овощ ба хартаабха городой хүн зондо эльгээнэ, заводуудай дэргэдэхи хамһабариин ажахынуудые залуу малаар хангана.

Районой партийна эмхинүүд энэ хүдэлмэриин түрүүшын дүнгүүдые шефскэ туһаламжын харалга дээрэ һая шэнжэлжэ үзөө. Предприятинууд болон барилганuудай, колхозууд ба совхозуудай коммунистнууд хамтын суглаан дээрэ хэлсээнүүдэй дүүргэлтые шэнжэлнэ, хото хүдөөгэй хоорондохи али алиндань ашатай туһатай холбооё хүгжөөхэ арга замуудые хараална.

САЯНО-ШУШЕНСКА ГЭС-тэ ХЭРЭГЛЭГДЭХЭ

ЗАПОРОЖЬЕ. «Запорожтрансформатор» нэгэдэлдэ Саяно-Шушенска ГЭС-тэ хэрэглэгдэхэ ехэ хүсэтэй трансформатор һая хабсаргажа дүүргэбэ. Энэ коллектив Октябриин һайндэрэй урда абаһан социалис уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргээ.

Сибириин элшэ хүсэнэй мантан томо барилгада тусгаар зорюулжа, эрдэмтэд болон конструкторнуудтай хамта хүдэлмэришэд иимэ техникэ бүтээгээ юм. Красноярска ГЭС-тэ һайн гэжэ тоологдоһон трансформаторнууд үндэһэ болгогдоһон, хэдэ хэдэн техническэ онсо шухаг зүйлнүүд хэрэглэгдэһэн байна. Энэнь үзелнүүдые эблүүлхэ талаар ехэ хубилалта хэнгүй, агрегадуудай хэмжээе ехэ болгонгүй, тэдэнэй хүсые 25-һаа үлүү процентээр ехэ болгохо арга олгоно.

«Хүдэлмэришэдэй эстафетын» бүхэсоюзна мүрысөөндэ оролсоод, нэгэдэлэй коллектив табан жэлэй элшэ хүсэнэй шухала барилгануудта электро-түхеэрэлгэнүүдэй бүхы комплекснуудые болзорһоонь урид эльгээхэ гэһэн уялга абанхай.

ГОРНЯГУУДАЙ ГАБШАГАЙ АЖАЛ

ПАВЛОДАР. «Экибастузуголь» нэгэдэлэй «Центральный» гэжэ уурхайһаа Г. Мозерой даадаг комплекс даабаряар хараалагдаһанһаа гурбанай нэгэ хубяар ехэ бүтээсэ түйлаба. Жэлэй эхинһээ хойшо горнягууд түсэбһөө гадуур 2 мянган тонно түлишэ электростанцинуудта эльгээгээ.

Уурхайн эгээ түрүүшын экскаваторай гол узелнүүдые шэнэдхэн һайжаруулһанай ашаар нүүрһэ малтаха хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулагдана. Экипаж 15 жэл соо энэ машина дээрэ хүдэлхэдөө, ходо үндэр бүтээсэ түйладаг байгаа. Тиимэһээ Донецкын машина бүтээгшэдэй түрүүшынхеэ бэлдэһэн центробежнэ шэнэ ротор хабсаргахыень бригадынхидта дурадхаа һэн. Гол конвейер мүн лэ нарижуулагдаһан, нүүрһэ тээхэ түхеэрэлгын хүдэлмэри һайжаруулагдаһан байгаа. Эдэ бүгэдын ашаар бригада час соо 1300 тонно нүүрһэ малтана. Энэнь эгээл эрхим дүн болоно.

—Нүүрһэ малтадаг үшөө 5 комплекс шэнэдхэн һайжаруулагдажа байнхай,—гэжэ уурхайн партийна эмхиин секретарь А. Кузнецова хэлэнэ. Нэмэл аргаар нүүрһэ малтан абалгые хүгжөөлгые түргэдхэхэ талаар КПСС-эй ЦК-гай ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол дотор техникын хүсые нэмээхэ шухала гэжэ заагдаа һэн. Техникын хүсые нэмээлгэ нүүрһэ малтаха хүдэлмэриин эршые түргэдхэнэ. Үнгэрһэн табан жэлэй эхинтэй сасуулхада, уурхайда түлишэ малталга нэгэ хахад дахин дээшэлхэ байна.

ТЭЖЭЭЛЭЙ ПОЛИИН ХҮСЭН

РОСТОВ-на-ДОНУ. Ростовско областиин Неклиновско районой «Заветы Ленина» колхозой һү зөөдэг машинануудай жолоошодто нэмэлтэ рейснүүдые хэхэ путевконууд бэшэжэ үгтэбэ. Доной мэдээжэ ажахын малшад ниитын һүрэгые байрадань байлгажа харуулжа эхилээд, һү һаали нэмээнэ.

Хэдэн жэлэй саада табигдаһан тэжээл үйл... рилгые эршэмтэйгээр ... жөөхэ программа ашая... харюулаа. Эндэ нютага... жэлэй полинуудые ... наар уһалдаг болоо. Б... гой уһые суглуулхын ... бассейнүүдые—, сөөрэ... баридаг болоо юм. И... суглуулагдаһан уһан ... шахуу гектар полиие ... рэн сүүдхэ соо уһа... хүрэдэг байна.

Тэжээлэй ургамалн... бүхы участогууд оньһ... руулагдамал звено... даалгагданхай. Хүсы ... поли дээрэ сабшалга ба... лалга хэхэ графигууд... ринаар сахиһанай ... ногооной табан ургас... ряаха арга олдоһон ... Нёдондонойхиһоо нэгэ ... дахин ехэ үбһэн бэлд... Гадна кукурузын, ... болон наран сэсэгэй ... баян ургаса үргуулаг...

Ажахы жэл хахад ... хүрэхэ үбһэ тэжээл ... лэнхэй. Мал ажалһаа а... продукци үйлэдбэрил... лэй түсэбые Агуухэ ... риин 64 жэлэй ойдо ... гэхээр хараална.

ЛАУРЕАДУУД ПАРТЫН СААН...

ОРДЖОНИКИДЗЕ. ... хи үхибүүдэй уран ... һургуулиин хүмүүжэ... дэй абаһан шагнал... спрсогтэ 4 алтан мед... хүндэлэлэй диплом ... дэбэ. Үхибүүдэй ... уласхоорондын кон... илалта туlаһан ... Тандуева, Саша Куш... Алан Газданов ба ... вотова эдэ шагнал... Чечено-Ингушай ... лэл хотодо асараа юм. ... эй Шведт хотодо ... курс үнгэргэгдэдэг ... тай.

Түрэл хизаарайнгаа ... һайхан байгаали ... Хойто-Осетиин ... һонирхол ба һургуул... рэгүүд тухай эдир ур... лигтэн зурагууд дото... руулна. Арадай онто... дай темэдэ зурагда... тээлнүүдынь жюриин ... сэгнэлтэдэ хүртэжэ...

Кавказай үнинэй ... гуули 30 гаран жэл ... дэлнэ. Һуралсалай ... дэ эдир уран зураа... ралсалай шэнэ байша... шээлнүүдээ үнгэргэ... Эндэнь эрхим классу... тодическа кабинедуу... тавкын зал бии. ... лиин дэргэдэ ... уласхоорондын зураг... зей хүдэлдэг. 52 ... асарагдаһан 2 мянга ... экспонат эндэ табиг...

Хойто-Осетидэ ... лые гоё һайханиие ... байхаар хүмүүжүүлгэ... анхарал хандуула... Республикада уран ... 50 гаран һургуули, ... харуулха искусствын ... нэгэдэнхэй. Зохёоны ... зуугаад кружок хүдэ...

(ТА...)

«ДЕПУТАДАЙ ҮДЭР»

Улаан-Үдын городской Соведэй гүйсэдком промышленна предприятинуудта «Депутадай үдэр» үнгэргэдэг заншалтай болоһой.

Ээлжээтэ һуралсалдаа ерэһэн депутадууд Улаан-Үдын локомотиво-вагон заһабарилгын заводто ошожо, «Первенец республики» гэһэн фильм харабад. Заводой социальна хүгжэлтэ, ажалай ветерануд тухай олон материалнуудые тус фильмһээ мэдэжэ абаһан байна. Удаань ажалай алдар солын музей харагдаа, заводой үйлэдбэриин цехүүдтэй танилсагдаа.

Механическа цехэй улаан булан соо суглараһан депутадуудай урда тус заводой начальник, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат В. В. Саржан предприятиин хүгжэлтын саашанхи хараа түсэбүүд, заводой коллективэй ажал хэрэг тухай тодорхойгоор хөөрэжэ үгэбэ.

Заводой депутадуудай ябуулдаг хүдэлмэри тухай парткомой секретариин орлогшо А. Г. Лубсанов хөөрөө. Эндэ бүхыдөө 70 депутат тоологдодог юм. Ажалай эрхэ байдал һайжаруулха, нийтын эдеэ хоол эмхидхэхэ, ариг сэбэр сахиха талаар арадай депутадууд ехэ хүдэлмэри ябуулжа байдаг.

— «Депутадай үдэрэй» манай заводто үнгэргэгдэдэг болоһониинь ехэ баяртайбди,— гэжэ Улаан-Үдын горсоведэй депутат З. Ф. Бардаева мэдүүлнэ.

А. МАЙОРОВА,
манай штатна бэшэ корр.

Зурагаал

БАГШЫН БАЯР

Хүн бүхэн өөрынгөө түрүүшын багша тухайда хододоо дурсан, амжалта баярыень хубаалдан, омогорхон ябадаг гээшэл. Хүнэй ажабайдалаа эхилхэ үедэ тэрэнэй түрүүшын багшын үүргэ ехэхэн һуури эзэлдэг. Хожомоошье, ажабайдалай долгиндо һэжүүлэн, хайшаашье зорихоёо ойлгожо ядажа ябаа һааш, түрүүшын багша баһал зүбшэл заабаряараа туһалдаг лэ. Тиимэһээл түрүүшынгээ багшатай уулзажа, сэдьхэлэйнгээ баярые гү, али гашуудалые хубаалдахаяа эрмэлзэдэг бэшэ гүбди?!

...Эндэ Захааминай районой Дабаатын эхин һургуулида гушан жэлэй турша үхибүүдые эрдэм номдо һургажа байһан Маргарита Галдановна Намсараева тухай хөөрэхэ дурамни хүрөө бэлэй. Аяар холын 1948 оной намарһаа эхитэй ажалайнь намтар яһала ута, баян даа. Тэдэ наһараа хүүгэдэй дунда ябаһан, бүхы хүсэе, дураяа тэдэндэ зорюулжа, һурагшадтаа үргэн харгы зам үнэн зүбөөр сэлижэ үгэдэг энэ хүн тухай сэдьхэлээ хүдэлгэнгүйгөөр хөөрэжэ боломоор аал?

Наһанайнгаа амаралтада үни хада гарабашье һаа, Маргарита Галдановна түрэл һургуулидаа хүдэлһөөр зандаа. Энэшье һуралсалай шэнэ жэлые тэрэ соргог хүхюун хүбүүд, басагадай дунда, баяр баясхалангай оршон байдалда угтаба гээшэ.

Зарим хүнүүд өөр тухайгаа, өөрынгөө амжалта тухай хөөрэхэ дурагүйшье һаа, хамта ажалладаг нүхэд тухайгаа ехэл дуратайгаар хөөрэдэг зантай юм. Маргарита Галдановна эгээл тиимэ хүн. Ажабайдал, ажал тушаагаа удааншье тогтонгүй, хамта хүдэлдэг багша Сэндэма Цыреновна Раднаевагай ажал хэрэг тухай һайшаалай үгэнүүдые хэлээ бэлэй. Удаань һургуулиин коллективэй ябуулдаг һуралсал хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тушаа тогтоо. Тиихэ зуураа анхан һуража гараһан һурагшад тухайгаа һанан дурсаа. Хэнэйнь хаана, ямар ажалда хүдэлдэг, хаана һурадаг тухай омогорхон хэлэбэ. Үнэн зүрхэнһөө оролдон, залуу үетэниие һурган хүмүүжүүлжэ, тэдэнэй баяр амжалтаар сээжэ зүрхэеэ халяан ябаһан энэ хүн иигэжэ омогорхохо дүүрэн эрхэтэй.

Дабаатын эхин һургуулида хамта дээрээ 58 һурагша һурадаг. Тэдэнэй 15-ниинь мүнөө жэлдэ бэлэдхэлэй класста ороо. Энэ һургуули һуралсалай хэрэгсэлнүүдээр гүйсэд хангагданхай: һурагшадта тараагдаха номууд, дэбтэрнүүд, харуулан ойлгуулгын зүйлнүүд, ручка, карандаш гэхэ мэтэ багшын стол дээрэ обоо обоо харагдана. Класс бүхэн һайнаар, мүнөө сагай һуралсал хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин эрилтэдэ хүрэмөөр шэмэглэн гоёогдонхой. Ханын хажуудахи шкафууд соо үхибүүдэй өөһэдынь бүтээһэн зүйлнүүд табяатай. Саарһаар, пластилинаар болон будэй таһархайгаар хэгдэһэн элдэб зүйлнүүдые хужарлан харамаар.

Маргарита Галдановна Сэндэма Цыреновна хоёрой хүтэлбэри доро байгуулагдаһан һургуулиин музей баһал үзэмжэтэй. Эндэ урда сагһаа хойшо үбгэ эсэгэнэрэймнай хэрэглэжэ ябаһан элдэб хэрэгсэлнүүд, үмдэжэ ябаһан хубсаһа хунар, мүн бусадшье хоморой эд олоор табяатай.

Энэшье удаа, хэдэн жэлэй саанахидал, Маргарита Галдановна классайнгаа үүдые дүмүүхэнээр татан, хэшээлээ эхилхэеэ оробо. Багшынгаа хойноһоо һэмээхэн дахалдан орожо, хододоол миһэрһэн шэгтэй энхэргэн шарайень дахин дахин һайхашаан харабабди. Хонгёо даруухан хоолойгоор хэлэгдэһэн үгэ бүхэниинь сээжэдээ бүхөөр хадуун абаха хүсэл түрөөдхёо һэн. Тиин энэл һургуули соо үнгэрэн ошоһон жэлнүүд тухай дурасхаал сээжэдэмнай һэргээ бэлэй.

Арбан табан жэлэй саана, 1966 оной намар түрүүшынхеэ һургуулиин үүдэнэй богоһо алхан ерэһэн бидэнэрые набтаршаг бэетэй, зулгы урин шарайтай багша энеэбхилэн угтаа һэн. Энэл багшамнай маанадые эрдэмэй түрүүшын богоһые алхуулан, тоолуулжа, бэшүүлжэ, уншуулжа һургаа. «А» үзэг — эрдэмэй дээжэ, аяга сай — эдеэнэй дээжэ» гэһэн оньһон үгэ хэлэхэдэнь, тэрэ зуура хадуужа абаа бэлэйбди. Мүн бэе бэеэ хайрлаха, хүндэлхэ, бэе бэедээ туһалха, урдаа тулажа ерэһэн бэрхэшээлнүүдые дабажа гараха хэрэгтэмнай зоригжуулдаг һэн. Багшынгаа хөөрэжэ үгэһэн үльгэр домогуудые шагнажа, һайн муугые илгаруулжа шададаг болоо һэмди. Тэдэ багшамнай гансашье үльгэр онтохо хөөрэжэ, эрдэм мэдэсыемнай үргэдхэдэг бэшэ, мүн ажабайдалһаа элдэб ушар, жэшээнүүдые дурдадаг һэн.

«Томонууд хүбүүд, басагад болоод, дунда болон дээдэ һургуулинуудые дүүргэхэт. Эрдэмтэй бэрхэ хүнүүд болохот. Мүнөө нютагтамнай механизаторнууд, врачнууд, инженернүүд, ямаршье мэргэжэлэй түлөөлэгшэд хэрэгтэй ха юм», — гэжэ хэлэдэгыень һайн һанадагби. Маргарита Галдановнагай шабинарые тоолохо болоо һаамнай, олон ааб даа. Нэгэ хэдыень нэрлэебди. Жэшээлхэдэ, В. Л. Жалсараев нютагтаа жолоошоноор арба гаран жэлэй туршада хүдэлнэ. Ажалдаа оролдосотой энэ хүн хэдэн жэл удаа социалис мүрысөөндэ илажа, районой чемпион гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, үнэн сэхэ коммунист юм. Бимба Мижитдоржиева Владимир Жигжитов хоёр Буряадай хүдөө ажахын институт дүүргээд, гурбадахи жэлээ ажаллажа байнхай. Энэл дээдэ һургуулида Людмила Шойдокова, Марина Цыренова, Сергей Шойдоков гэгшэд һурана. Түрэл нютагаймнай олонхи мэргэжэлтэд болон ажалай түрүүшүүл энэл багшын шабинар юм. Отделениие эрхилэгшэ П. Х. Нимаев, клубые даагша Екатерина Ринчинова, библиотекарь Анастасия Павлова, киномеханик Римма Доржиева, эндэхи комсомолой комитедэй секретарь Цырен-Доржи Доржиев, бусадые хурга даран тоолоомоор. Галина Гончикова Томскын фармацевтическэ училищи дүүргээд, Улаан-Үдын 84-дэхи аптекэдэ ажаллана. Дулма Гончикова Зинаида Жалсанова хоёр медицинскэ хүдэлмэрилэгшын мэргэжэл шэлэнхэй. Гэхэһээ гадна, багшын хүнгэн бэшэ мэргэжэлые шэлэһэн Л. Д. Ринчинова, М. Ц. Дашиева, Е. Р. Сосорова гэгшэд түрүүшынгээ һурган хүмүүжүүлэгшын харгыгаар зорихо гэжэ шиидээ ха юм. Бэшэшье олон шабинарынь республикын ондоошье нютагуудта ажаллажа, олониитын дунда хүндэтэй хүнүүд болонхой.

...Нэгэтэ хабарай дулаахан үдэр бидэнэр, 8-дахи классай һурагшад, түрэл һургуулидаа орожо, багшатаяа хөөрэлдэн, элдэб энеэдэтэй ушарнуудые һанан дурсаа һэмди. Одоол бага наһандаа бусажа ерэһэндэл мэдэрэл тиихэдэ түрөө бэлэй. Тэрэ гэһээр олон жэл үнгэрөө. Тэд түрүүшынгээ багшатай холбоо барисаагаа алдаагүй, хододоо баяр зугаагаа хубаалдан ябанабди, Ябахашьебди.

Х. ДОРЖИЕВА,
БГПИ-гэй студентка.

Номой таг

ЭРДЭМ, МЭДЭСЭЕЭ ҮРГЭДХЭХЭ ГЭЭ ҺАА...

Үйлэдбэридэ ашаглагдадаг хэрэгсэлнүүдые ба машинануудые, автомат-манипуляторнуудые бүтээн гаргалгые түргэдхэхэ тухай «СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» соо сэхэ хэлэгдэнхэй. Тиимэһээл промышленностьда рободуудые бүтээн гаргалга онсо удха шанартай болоно бшуу. Эрдэмтэд, инженернүүд энэ асуудалда анхаралаа ехээр хандуулдаг гээшэ.

Рободуудые зохёон бүтээхэ, хүдэлгэхэ тушаа асуудалнуудта зорюулагдаһан номууд олоор хэблэгдэн гарана. Үнгэрһэн жэлдэ «Промышленна рободуудай байгуулга» гэһэн ном барлагдаһан юм. Эндэ мэргэжэлтэд һонирхомоор мэдээсэлнүүдые оложо болохо. Манай гүрэндэ, мүн хилын саанахи оронуудта үйлэдбэрилэгдэдэг рободуудай байгуулга, техническэ онсо шэнжэнүүд энэ ном соо тус бүридөө тодорхойгоор заагданхай. «Робототехникын урда табигдаһан зорилгонууд» гэһэн гаршагтай ном научна статьянуудай суглуулбари юм. Рободуудые хүтэлбэрилэн хүдэлгэхэ, ашаглаха асуудалнууд авторнуудай анхаралда абтанхай. Жэшээлхэдэ, түмэрэй буйлуулагдадаг үйлэдбэридэ энэ зорилго яагаад бэелүүлэгдэхэ ёһотойб гэһэн асуудалда тааруу харюу үгтэнхэй.

Газар доогуур, ой модон соо хүдэлдэг машинануудта тодхогдодог оператор-манипуляторнуудые шанар һайнтайгаар бүтээхэ асуудал эрдэмтэдэй ухаае хүлгүүлһээр. Энээн тушаа «Промышленна рободуудые ба манипуляторнуудые хүдэлгэхэ тухай» гэһэн ном соо дэлгэрэнгыгээр бэшэгдэнхэй. Энэ ном Ленинградай университедэй хэблэлээр гараһан юм. Инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй нилээд лэ бодомжолжо үзэмөөр зүйлнүүд тэрээн соо бии даа.

Автор В. В. Мацкевич «Рободууд тухай һонирхолтойгоор хөөрөө һаа...» гэһэн ном соогоо мүнөө үеын рободуудай мэдээсэл «һанажа абаха», «ухамайлан бодомжолхо» аргыень дээшэлүүлхэ тушаа өөрынгөө хараа шугам элирхэйлнэ. Эдир технигүүдэй һонирхомоор зүбшэл заабаринууд үгтэнхэй. Үхибүүд тусхай схемэнүүдые һажаалдан, тон юрын байгуулгатай рободуудые өөһэдөө зохёон бүтээхэ аргатай ааб даа. Багшанар, техническэ кружогуудые хүтэлбэрилэгшэд, радиоэлектроникоор һонирхогшод энэ номые ашатай туһатай дээрэ тоолохо аабза.

Эдэ бүхы номуудые уншажа, эрдэм, мэдэсэеэ үргэдхэхэ гээ һаа, республиканска библиотекэдэ орожо ерэхыетнай уринабди.

Е. НИМАЕВА,
библиограф.

Ажалшадай бэтэлгүүдһээ

ҺАЙНААР ХАНГАНА

Улаан-Үдэ хотын 1-дэхи пищеторгын 98-дахи магазинай коллектив эдеэ хоолой продуктнуудые худалдаха түсэбөө хэдэн жэлдэ һайнаар дүүргэжэ, түрүү һууринуудай нэгые ходо эзэлжэ ябана.

Байгшаашье ондо тус коллектив амжалтатай ажаллана, үнгэрһэн юһэн һарын дүнгөөр эдэнэр түсэбһөө гадуур 15 мянган түхэригэй эдеэ хоолой зүйл худалдаһан байна. Тиигэжэ 98-дахи магазинай хүдэлмэрилэгшэд 1-дэхи горпищеторгын магазинуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлбэ.

Тус коллектив эбтэй эетэйгээр хүдэлнэ, худалдан абагшадые түргэноор, һайнаар хангана. Магазиниие даагша Г. И. Володченко наймаалагшадайнгаа дунда сйлгууламжын хүдэлмэри үргэлжэ ябуулна, даалгагдаһан хэрэгтээ үнэн сэхээр, харюусалгатайгаар хандадаг байхыень уряална. Үнинэй хүдэлмэрилэгшэд В. А. Зайцева, Р. А. Трифонова гэгшэд хододоо залуушуулай нүхэд, туһалагшанарынь байхые оролдоно.

Галина Ивановна оорoo 25 жэлэй туршада худалдаа наймаанай системэдэ хүдэлнэ. Тиигэхэ зуураа, Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагданхай, «Совет худалдаа наймаанай отличник» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Хүтэлбэрилжэ байһан коллективэйнь 14 хүн коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэтэй болонхой. Эдэнэр түрүү зэргэеэ алдахагүйн тула бултадаа оролдон хүдэлдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) 98-дахи магазинай наймаалагшад Т. С. Раковщик, Р. А. Трифонова, В. А. Зайцева, Н. Ф. Каленых гэгшэд.

А. ШУЛУНОВОЙ
фототекст.

ТАСС АПН

Хилын саанаһаа

ХААНА, ЮУН БОЛОНОБ?

ХҮДЭЛМЭРИШЭД — БАРИЛГАШАДАЙ ЭРИЛТЭ

ТОКИО. «Арад зондо буу зэбсэгүүд бэшэ, харин гэр байра хэрэгтэй!» гэһэн уряатайгаар эндэхи хүдэлмэришэд-барилгашад Японой парламентын байшангай дэргэдэ ехэ жагсаал үнгэргөө. Энээндэ хабаадаһан 6 мянга гаран хүн буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрхэеэ болихо, сүлөөрһэн мүнгэ зөөриие гэр байрын, элүүрые хамгаалгын, гэгээрэлэй хэрэгтэ зорюулха эрилтэ табиба.

АФРИКЫН НЭГЭДЭЛЭЙ КОНФЕРЕНЦИ

МОНРОВИ. Африкын нэгэдэлэй конференци һуралсалай ба хүгжэлтын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тула эндэ зарлагдаһан байна. Конференцидэ хабаадагшад эндэхи түбиин хүнүүдэй нөөсэ хүсэ түсэблэхэ ба хэрэглэхэ хамтын программа тодорхойлон хараалха, тэрэшэлэн национальна хүгжэлтэ дэбжэлтэ хангаха тусхай мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэдые бэлдэхэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ.

Африкын олохон гүрэнүүд гадаадын экспертнүүдые, советнигүүдые хүдэлгэхын тула мүнөө хүрэтэр нилээд ехэ мүнгэ зөөри гаргаха баатай болоно. Энээнһээ шалтагаалан, капиталис оронуудһаа бүри ехээр дулдыдана.

ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ ИЛАЛТААР ДҮҮРЭБЭ

ЛИМЭ. Перуда байдаг «Сазерн Перу корпорейшн» гэдэг американ зэдэй концернын хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай 44 үдэрэй туршада үргэлжэлһэн забастовко илалтаар дүүрээ. Хүдэлмэриһөө гаргагдаһан зуу гаран хүниие һарын турша соо ажалдань бусааха, ажалшадай социально-экономическа байдал һайжаруулха уялга Америкын захиргаан абаба.

БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭ

ФРИТАУН. Загаһанай ажахыда хүдэлмэрилхэ кадрнуудые бэлдэхэ хэрэгтэнь Сьерра Леониин республикада туһа хүргэһэнэй түлөө Советскэ Союзда ехэ баяр баясхалан загаһа баридаг «Сьерра фишинг» гэжэ компаниин генеральна эрхилэгшэ Т. Бангура хүргэбэ.

КОФИИН ШЭНЭ ЗАВОД

ЯРУНДЕ. Кофе буйлуулан болбосоруулха томо завод Камерунай Белабо хотодо баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Энэнь сэбэрлэгдэһэн, эрхим шанартай 12 мянган тонно кофиин үрэ жэл бүри үйлэдбэрилхэ юм. Тус предприятиин продукци гадаадын оронуудта гаргажа худалдагдахаар хараалагдана.

Кофе—Камерунай гадаадада гаргадаг хүдөө ажахын гол продуктнуудай нэгэн болоно.

ПАП АГЕНТСТВЫН МЭДЭЭСЭЛ

ВАРШАВА. ПАП агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, ПОРП-ын Центральна Комитедэй пленумые октябриин 16-да зарлаха гэжэ ПОРП-ын ЦК-гай Политбюро тогтообо.

Орон доторхи политическэ оршон байдал, ПОРП-ын IX съездын шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые сэгнэлгэ ба партиин үзэл сурталай хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин зорилгонууд гэһэн асуудал пленумэй зүблэхэ зүйлдэ оруулагдаа.

ТЭГШЭ ЭРХЭ ХАНГАХА ЭРИЛТЭ

ВАШИНГТОН. Эхэнэрнүүдтэ адли тэгшэ эрхэ олгохо статьянуудые США-гай конституци дотор оруулха эрилтэ табиһан, олон мянган хүнэй хабаадалгатай ехэ митинг Америкын ниислэлдэ болобо.

США-гай эхэнэрнүүдэй национальна эмхи гэжэ олониитын нүлөө ехэтэй нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэ Э. Смилэй хэлэһэн үгые митингдэ хабаадагшад ехэтэ һайшаан угтаа. «Американ эхэнэрнүүдтэ адли тэгшэ эрхэ олгохо эрилтэ бүхы ороной табижа байһыень президент Рейган дуулаха ёһотой» гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Эхэнэрнүүдэй адли тэгшэ эрхын түлөө тэмсэл илалтада эсэстээ хүргэгдэхэ байха гэжэ тусхайлан тэмдэглэнэ.

НЬЮ-ЙОРК. Американ эхэнэрнүүд тушаа президент Рейганэй баримталдаг хархис политикые «Нью-Йорк таймс» газетэ эрид шангаар шүүмжэлбэ. Эхэнэрнүүд — США-гай үгытэй ядуу байдалтай байһан наһажаал эрхэтэдэй гурбанай хоёр хуби тухайнь болоно гэжэ тэрэ тусхайлан тэмдэглэнэ.

ҺАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЫН ҮДЭР

НЬЮ-ЙОРК. Политическэ хэрэгүүдээр хаагдагшадтай — Урда-Африкын түрмэ шоронгуудта һуугшадтай һаналаа нэгэдэлгын үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан ООН-ой штаб-байшанда болоо. Нэгэдэмэл Нацинуудай Организаци сүлөөтэ байдалай түлөө ЮАР-тахи тэмсэлшэдые дэмжэдэг байһанаа энээгээр лаблан элирхэйлбэ.

Африкын урда зүгтэхи оршон байдал тон аюултай боложо байна. Студентнэртэ, журналистнуудта, шажанай ажал ябуулагшадта эсэргүү мүрдэлгэ ЮАР-та дахин һүжэрөөгдөө. 18 жэлэй туршада түрмэдэ һууһан Нельсон Мандела дахин мүрдэгдэжэ байна. Нацинуудай эмхи хүн түрэлтэндэ харша хархис политикаһаа арсаха эрилтэ Урда-Африкын засагаархидай урда саашадаашье табиха байха гэжэ ООН-ой Генеральна секретарь К. Вальдхайм тусхайлан тэмдэглэбэ.

ЯПОН. Правительствын хараалһан захиргаанай хубилалтануудые хэһэнһээ уламжалжа, Японой 117 миллион хүнэй туд бүхэниинь жэлдээ 10 мянган йенээр гарзатажа һалаха байна.

Гүрэнэй предприятинууд болон эмхи зургаануудай хүдэлмэришэдые, алба хаагшадые хорооһоной, социальна хангалгада, элүүрые хамгаалгада, гэгээрэлдэ һомологдодог гаргашануудые бага болгоһоной ашаар Японой правительство гүрэнэй аппарадта хубилалтануудые хэхые хараална. Эндэһээ үлүү гараһан мүнгэ зөөри сэрэгэй гаргашануудта һомологдохо юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Судзукиин правительствын хараалһан захиргаанай реформонуудые буруушаажа, япон ажалшадай олоной хабаадалгатай митинг Токиодо болобо.

ТАСС-ай фотохронико.

Б НАЙРАМДАЛАЙ, ШАХАРДУУ БАЙДАЛ ҺУЛАРУУЛГЫН АША ТУҺАДА

Боннһоо телетайпаар абтаа

Октябриин 10-най үдэр Баруун Германиин ниислэлэй улад зоной дуксхаалда удаан саг соо үлэхэ. 290 мянга шахуу хүн зонтой Бонн хото түүхэйн сүүдхын туршада хоёр дахин шахуу ехэ болоо. Хэдэн арбаад тусгай поезднууд, гурба мянган автобус эб найрамдалай, шахардуу байдал һуларуулхын түлөө жагсаалда хабаадаа хоёр зуун таби мянган хүниие асарба. Даб дээрэхи мэдээнүүдэй ёһоор, жагсаалшадай зэргэдэ ФРГ-тэй 300 мянганһаа үсөөн бэшэ хүнэд хабаадаа.

Урда тээнь хэзээшье үзэгдөөгүй дэлисэ хэмжээтэй жагсаал «Атомно аюул саран зайсуулхын! Европодо буу зэбсэгүүдые хуряахын, шахардуу байдал һуларуулхын түлөө тэмсэе!» гэһэн уряа доро Баруун Германиин ниислэлдэ үнгэрбэ. Бүри июньдэ Гамбургда болоһон эб найрамдалай тала баригшадай митинг дээрэ евангелическа церковиин хоёр эмхи иимэ жагсаал үүсхэл гаргаһан юм. Баруун Европые США-гай ба НАТО-гай ракетно-ядерна полигон болгохо, энэ нейтронно зэбсэг тараан тодхохо ябуулга буруушааһан, буу зэбсэгүүдые хуряаха асуудалаар зүүн ба баруун тээхи оронуудай хоорондо энэ дары, тодорхой, бүтэмжэтэй хөөрэлдөө эхилүүлхэ зорилготой тэмсэлые дэмжэхэ хүдэлөөн тэрэ гэһэнһээ улам ехээр үргэдэн дэлгэрээ. Жагсаал эмхидхэгшэдтэй һанал нэгэтэй байһанаа профсоюзна, залуушуулай, эхэнэрнүүдэй эмхинүүд, фашизмда эсэргүү нэгэдэлнүүд, дайе буруушаагшадай холбоонууд, демократическа партинууд элирхэйлээ. Октябриин 10 хүрэтэр тиимэ эмхинүүд, нэгэдэлнүүдэй тоо мянга шахуу болод байба.

ФРГ-гэй засаг баригша бүлэгүүд ба тэдэнэй хэблэл жагсаал эмхидхэгшэдые «харинхидай ашаг туһые хамгаалһан» гэхэ мэтээр гэмнэн, хардалгын түрдэлгэтэ кампани үүдхэһэн байна. Энэ асуудалаар һаяхан Бундестаг дээрэ һанал бодолнуудаа хэлэлсээ. Боннодохи жагсаалые таһалгаха гэһэн ябуулгын дээдэ шата болоо. Жагсаалда хабаадаһан хүнүүдэй, мүн бүхы һайшаан дагагшадые үзэлтэд гэжэ тоолохо эрилтэ Бундестагай ХДС/ХСС-эй хархис бүлэглэлэй үүсхэлээр иимэ үгэ хэлэлгэ болоһон байгаа. Гэхын дашарамда,

Германиин Социал-демократическа партиһаа (СДПГ) Бундестагта һунгагдаһан 55 депутат, засаг барилсажа байгаа хоёрдохи парти — Сүлөөтэ демократическа партиһаа (СВДП) 16 депутат тэдэ һайшаан дагагшадай дунда бии.

Правительственна бүлэглэлэй хүтэлбэрилэгшэд хоёр зорилгоор: нэгэдэхеэр, ооһэдын зэргэдэхи «буһалгаа» дарахын тула, хоёрдохеёр, эб найрамдалай тала баригшадай Баруун Европодохи хүдэлөөнэй улам үргэдэн бадаржа байхые, НАТО-гай ракетно-ядерна шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ эсэргүү, нейтронно зэбсэг тараан тодхохо түсэбүүдтэ эсэргүү, сэрэгэй талаар шахардуу байдал һуларуулха тухай СССР-тэй хөөрэлдөөе хойшо таталгада эсэргүү буруушаалгануудые үниһөө хойшо ууртайгаар адаглан хаража байдаг Вашингтон «буһалгаашадые зэмэлхын» тула, иимэ юрэ бусын парламентска дискусси эмхидхэһэн байна.

Жагсаалые таһалдуулха гү, али ядахын сагта тэрэнэй хүндыень бууруулха гэһэн харата һэдэлгэнүүдэй гаргагдабашье, жагсаал хараалагдаһан үдэр, сагтаа, хүлеэгдээгүй ехэ дэлисэ хэмжээтэйгээр үнгэрөө.

Эндэ суглараһан жагсаалшад табан колонно болоод, үглөөнһөө хойшо Бонной түб — университедэй «Хофгартен» парк тээшэ дабшаба. Хүдэлмэришэд болон шажанай албатад, профсоюзуудай, һурагшадай, залуушуулай, эхэнэрнүүдэй, дай буруушаадаг, фашизмда эсэргүү нэгэдэлнүүдэй түлөөлэгшэд, социал-демократууд болон коммунистнууд, либералнууд ба партиинабэшэ хүнүүд ээм эзмээ нийлүүлэн дабшаа, Бундестагай солдадууд (энээнэй түлөө тэдэнэр түрмэдэ хаагдажа магад), үхибүүдээ тобэрһэн эхэнүүд тэндэ алхалаа.

Жагсаалда ехэ һаад тойбо татажа шадаагүй этэгээдүүд һэмээхэнээр хоро хүргэхэ һэдэлгэ гаргаба. Эб найрамдал, шахардуу байдалай һуларалга хангаха, буу зэбсэгүүдые хуряаха, хүсэ хэрэглэхэ политикаһаа арсаха эрилтэнүүдтэй олон мянган плакадууд, транспарантнуудай дунда — «Ородуудай ээрхэг түримхэй ябуулга» тухай гэһэн оодэгүйхэн плакадууд хаа-яа харагдадаг байгаа. Митингын эхилхэдэнь, косметикэ гү, али мебель магтаһан транспарант шагтагалаад ниидэдэг самолет «Хофгартен» парк дээгүүр гэнтэ элин ниидэбэ. «Амгалан байдалай түлөө жагсаалнууд Москвада болодог гү...» гэһэн асуудалтан плакат хойноо шагтагалһан самолёт-соносхол ниидхүүлхын тула мүнөө хэншьеб горитойшог мүнгэ гаргашалһан байгаа ха. Энэ уймар, харата аашадань олон мянган зоной митинг зэбүүрхэлэй абяа шэмээгээр, эшхэрэлдээгээр харюусаа.

НАТО-гай «нэмээжэ зэбсэглэхэ» гэдэг харата һанаашалгые буруушаанабди. Юундэб гэхэдэ, тиимэ ябуулга хүсэнүүдэй тэнсүүриие эбдэхэ ябадал тохёолдуулха, буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрэлгын шэнэ шатые үүдхэхэ байна, — гэжэ ФРГ-гэй олониитын мэдээжэ ажал ябуулагша, пастор Генрих Альберц митинг дээрэ мэдүүлээ. СДПГ-эй правлениин президиумэй гэшүүн Эрхард Эпплер мүн лэ иимэ хараа бодол баримталдаг тухайдаа хэлэбэ.

Амгалан тайбан байхые хүсэдэг олониитын «Крефельдскэ уряагай» үүсхэлшэдэй нэгэн, хуули заадаг профессор Гельмут Риддер, Металлистнуудай профсоюзай правлениин гэшүүн Георг Бенц, мэдээжэ шэнжэлэгшэ, сэрэгэй эксперт Альфред Мехтерсхаймер (ХСС), «газар нютагуудай» партиин (оршон тойронхи байгаали хамгаалха тала баригшадай) түрүүлэгшэнэрэй нэгэн Петра Кейлли, тэрэшэлэн США-гай, Голландиин, Англиин ба бусад оронуудай олониитын түлөөлэгшэд университедэй паркын трибуна дээрэһээ үгэ хэлэхэдээ, амгалан тайбан байдалай аша туһада саашадаа хамтын ябуулга хэхэ шухала гэжэ мэдүүлбэ.

Жагсаал дүүрэбэшье, амгалан тайбанай ба шахардуу байдал һуларуулгын түлөө хүдэлөөн үргэлжэлһөөр. Нэгэ һарын үнгэрхэдэ, ФРГ-гэй амгалан тайбан байха дуратай олониитын «Крефельдскэ хуралдаанай» хоёрдохи шата Дортмундта нээгдэхэ. «Атомно үхэл бидэнэр бүгэдэндэ аюул тохёолдуулна. Ямаршье ядерна ракетэнүүд Европодо хэрэггүй!» гэһэн мэдээжэ уряа доро адагынь хоёр миллион хүнэй гар тэрэ болотор табюулхаар хуралдаа эмхидхэгшэд хараалаанхай.

(ТАСС).

АМЕРИКЫН УРАН ЗОХЁОЛШОДОЙ МЭДҮҮЛГЭ

НЬЮ-ЙОРК. Америкын уран зохёолшодой съезд болоод тараба. Эндэ гурба мянга шахуу литераторнууд сугларaa. США-гай литературын ажал ябуулагшад һүүлэй 40 жэлэй турша соо анха түрүүшынхеэ өөһэдтэнь сэхэ хабаатай ба политическэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тула ерэһэн байна.

«Америкын уран зохёолшод политическэ ба зүһэ шарай баримталан дарлалгын, бага яһатадай соёлые доромжолгын улам дэбэргэгдэжэ байһан ябадалтай баһал ушарба. Уран зохёолшод, эрхэтэд—бидэнэр орон дотор ба уласхоорондын оршом соо социально-экономическа, политическэ тэгшэ эрхэгүй байдалай, ядерна дайнай аюулай ба дай жүрөөдэлгын улам һүжэрөөгдэһэн ушаралнуудтай дайралдаад байнабди», — гэжэ съездын баталан абаһан мэдүүлгэ дотор тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

«Америкын уран зохёолшодой съезд буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрхэ ябуулгын улам дэбэргэгдэжэ байһанда ехээр һанаата болодогоо элирхэйлнэ. Буу зэбсэгүүдые хуряаха. Пентагоной бюджедһээ хэдэн миллиард долларые социальна хэрэглэмжэнүүдтэ зорюулхыень, «МХ» гэдэг ракетэнүүдһээ, нейтронно бомбонуудһаа, хүниие олоор хюдаха бусад шэнэ түхэлэй зэбсэгүүдһээ США-гай правительствын арсаха эрилтэ съезд табина» гэжэ «Амгалан байдал тухай резолюци» доторнь заагдана.

Орон дотор политическэ цензурын шангадхагдаһантай, американ арадай демократическа туйлалтануудые усадхаха гэһэн Вашингтоной засагаархидай һэдэлгэнүүдтэй эрид шангаар тэмсэхэ гэжэ американ уран зохёолшодой шиидэнхэй байһан тухай съездын документнүүд дотор соносхогдоно.

Американ литературада тохёолдоод байһан кризисэй оршон байдалда США-гай уран зохёолшодой холбоо тогтоохо эрилтэ съездын делегадуудай үгэнүүд дотор хэзээ хэзээнэйхиһээ шангаар табигдана. «Коллективнэ ябуулгануудые хэхээр бэлэн байнабди»,— гэжэ съезд эмхидхэгшэдэй нэгэн «Нейшн» журналай ахамад редактор В. Наваски мэдүүлбэ.

США-гай уран зохёолшодой холбоо эмхидхэхэ гэһэн бодомжые съезд һайшааба. Тусхай комисси эмхидхэгдээд, шэнэ эмхиин гэшүүдые бүридхэлдэ абажа эхилээ. Ерэхэ жэлдэ нютагай конференцинүүдые үнгэргэхэ, харин хоёр жэлэй туршада нэгэ дахин национальна съезднүүдые зарлаха гэжэ шиидхэгдээ.

АЖАБАЙДАЛАЙ УРАСХАЛ СООГУУР

ҺОНИН НАМТАРТАЙ ХҮН

Энэ хүн хаанта засагай хатуу шэрүүн үедэ хүл дээрээ гаража, Агуу Октябриие баяртайгаар угтаһан, шэнэ байдал ухаагаараа ба үнэн зүрхөөрөө хүлеэн абаһан үндэр наһатанай нэгэн болоно. Үнгэрһэн зуун жэлэй эсэс дээрэ түрэһэн хадань, тэрээнэй ажабайдалые манай түүхын нэгэ багахан хубинь гэхэдэ, алдуу болохогүй хаш даа. Шухалань гэхэдэ, тэрэ бүхы наһан соогоо ажабайдалай ехэ эрьюулгэтэ дошхон урасхал соогуур ябажа гараһан намтартай.

Теэд нээрээшье, гүлмэр залуу ябахадаа дэлхэйн нэгэдэхи дайнай окопууд соо хэбтэжэ, «Хаанай ба эхэ ороной түлөө» гэһэн хуурмаг уряа доро дарини утаа үнэрдөө. Нэгэ шанга байлдаанай үедэ хоёр хүлөө хүндөөр шархатабашье, сүүдхэ хахад саг соо мүлхижэ, өөһэдынхидтөө ерэһэн. Залуу огсом бэе, нугаршагүй зориг хоёрой хүсөөр тэрэ амиды мэндэ үлөөһэнби гэдэг.

Мүнөө Баргажанай-Адаг поселогто ажаһуудаг Самуил Исаевич Вульфович Байгал далайн эрьедэ түрэһэн хүн.

Тэрэнэй ажабайдалда дуратайе, шэн зоригтойень, манай хэрэгтэ үнэн сэхэ болоһыень ухамайлан ойлгохо гэбэл, энэ зуун жэлэй эхин тээшэ шэртэхэ баатай болгодоно. Политическэ хэрэгээр сүлэгдэгшэдэй гэр бүлэдэ түрэһэн хүбүүн багадаа зүб хүмүүжүүлгэ абаһаниинь эли. Һүүлээрнь дайнай окопууд байгаа. Революци хүрэжэ ерэбэ. Энэ түгшүүрилтэ сагта түрэл Баргажанай-Адагта ерээд байхадань, ажабайдалай ойлгохоор бэшээр эршэтэжэ, зүб харгы олохонь, хүшэр байһан. Зүгөөр Самуил Вульфович энэ удаашье маргажа байгаагүй.

Мүнөө олондо мэдээжэ улаан партизан П. П. Морозов 1919 оной һүүл багта Ягша прииск дээрэ өөрынгөө отрядай һуури табиһан түүхэтэй. Һүүлээрнь энэ отряд Ципиканай приискнүүд дээгүүр гарахадаа, айхабтар түргэн ургажа эхилһэн. Эгээл эндэ үйлын үреэр энэ отрядай замда ушаралдаһан Самуил Вульфович эдэ зоригтой хүнүүдэй зэргэдэ жагсаһан байна.

Эгээл эндэ дэлхэйн нэгэдэхи дайнда тэрэнэй абаһан политическэ гэгээрэл хэрэглэгдээ. Ушарынь гэхэдэ, бүүдалдаанай забһарта тэрээнэй ба нүхэдэйнь нюдэ нээһэн большевик агитаторнуудай дүлэтэ халуун үгэнүүд ухаан бодолдонь үшөөл эли байгаа ха юм.

Эгээл тиимэһээ тэрэ улаан партизануудтай хамта шэнэ засагай түлөө хатуу шангаар тулалдаа. 1920 оной апрель һарада Шэтэ хүдар семеновсцуудта сохюулхадаашье, сэдьхэлээ хухараагүй. Шэтэ хотые сагаантанһаа сүлөөлһэнэй һүүлээр имагтал хүндэ үбшэндэ дайрагдажа, хойто хабарынь арһа яһан болонхой нютагаа бусаһан юм.

Баргажанай-Адагта түрүүшын хамтын байдалай эхин болохо «Загаһашан» колхозой 1929 ондо эмхидхэгдэхэдэ, 34 наһатай Самуил Вульфович правлениин гэшүүнээр һунгагдаһан юм. Одоол эндэ тэрэнэй үзэл бодол, урма зориг, хатуу сэдьхэл, хамтын хэрэгтэ үнэн сэхэ байлга элеэр харагдаа һэн ха. Тиимэһээ партийна ячейкын гэшүүд 1931 оной август соо тэрэниие өөрынгөө зэргэдэ абахаар шиидхэбэри абаһан байна. Тэрэ гэһээр С. Н. Вульфович 50 жэлэй туршада улаан биледтэеэ хахасадаггүй.

Парти тэрэниие харюусалгатай участогуудта эльгээдэг байгаа. Жэшээлхэдэ, дайнай урда Самуил Исаевич 6 жэлэй туршада Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ байхадаа, ехэ ажал хэжэ, 1938 ондо хүдөө ажахын түйлалтануудай выставкэдэ Москва ошоһон байна.

Дайнай хүшэр жэлнүүдтэ С. Н. Вульфович эндээ поселково Соведэй түрүүлэгшэ байхадаа, гүрэнэй түсэб дүүргэхын, фронтдо эдеэ хоол ба хубсаһа хунар эльгээхын, хүнүүдэй ажабайдалай ба хубиин элдэб асуудалнуудые зүбөөр шиидхэхын түлөө ехэ оролдолго гаргаһан байна. Мүнөө тэрэнэй шагналай дэбтэр соохи тэмдэгүүд энэ хүнэй тылдэ харуулһан габьяае эли тодоор гэршэлнэ. Дайнай һүүлээр пенсидэ гаратараа, тэрэ худалдаа наймаанай системэдэ сэхэ сэбэрээр ажаллаа.

Олон тоото шагналнуудайнь дундаһаа Самуил Исаевичта «Дайшалхы габьяагай түлөө» медаль эгээл үнэтэйнь юм. Забайкалида совет засаг тогтоохын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнгаа түлөө тэрэ энэ медальда хүртэһэн байна.

— Зүгөөр минии үетэнэй ажал ба эрмэлзэл мүнөөдэрэй ажабайдалай түлөө байһан юм. Энэ намда эгээл үнэтэй шагнал болодог,— гэжэ мүнөө ветеран хөөрэнэ.

Мүнөөшье тэрэ эдэбхитэй, хүнгэн сарюунаар ажаһууна. Жэшээлхэдэ, загаһанай комбинадай партийна организациин суглаануудта хабаадахадаа, һайн дурадхал оруулдаг, дутагдалнуудые сэхэ шүүмжэлдэг. Тиимэһээ тэрэ зондоо хүндэтэй. Эгээл иимэһээ үбгэн большевигэй олон тоото аша гушанарынь өөрынгөө бүлэнь эхи табигшаар омогорхохо эрхэтэй.

Н. ГАЛДАНОВ,
журналист.

Баргажан.

ТАБАДАХИ ПАРТИДАА ТЭНСЭБЭ

МЕРАНО. (ТАСС). Хойшолуулагдаһан табадахи партиин тэнсэлгээр дүүрэхэ байһаниинь хэндэшье һэжэг түрүүлбэгүй. Теэд юундэ дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхые эрмэлзэгшын теоретическэ талаараа тэнсүү байһан наадаяа һэргээхые шиидэһэниинь ойлгогдоногүй. Дэлхэйн экс-чемпион Михаил Талиин хэлэһэнэй ёһоор, шатарай хюлгэ дээрэ хүбүүдэй үсөөрхэ бүринь хэблэлэй түбтэ сугларагшад гайхалаа баража ядаһан байгаа. Ушарынь юуб гэхэдэ, шатарай ямаршье ном соо иимэ байдал тэнсэлгээр дүүрэдэг гэнэ.

69-дэхи ябадалдаа тэнсэһэн байгаа. Хойшолуулагдаһан партиин һэргээгдэхэдэ, имагтал мүрысөө эмхидхэгшэд сэдьхэлээ хананги үлөө. Ушарынь гэхэдэ, тэдэ яһала олон билет худалдаһан байха юм.

Тиин дэлхэйн чемпион А. Карпов 3:0 тоотойгоор шүүжэ ябана. Карповай сагаанаар наадаха зургаадахи партинь четвергдэ — октябриин 15-да үнгэргэгдэхэ.

МЕРАНО. (ТАСС). Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр шатарай мүрысөөндэ хабаатай бүхы хүнүүдтэ ёһотойл амаралта болобо. Айлшадтаа зорюулжа энэ курортно хотодо ажаһуугшад «Виноградай һайндэр» үнгэргөө. Энэ жэлдэ виноградай ургаса хуряалга түмэр зам барилгын 100 жэлэй һайндэртэй тудалдаба. Энэ түмэр зам провинциин түб Мераные Больцано хототой холбоһон байгаа. Ойрын тойронхи нютагуудай, мүн хүршэ гүрэнүүдэй делегацинууд Урда Тирольдо ерэбэ. Уласхоорондын шатарай федерациин хүтэлбэрилэгшэд, дэлхэйн чемпион Анатолий Карпов хүндэтэ айлшад боложо, һайндэртэ хабаадалсаа.

АЛЕКСАНДРИЯ БУЛЮУ БАЙДАЛТАЙ

ТБИЛИСИ. (ТАСС). Майя Чибурданидзе Нона Александрия хоёрой хоорондо шатараар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй арбан нэгэдэхи парти 43-дахи ябадалдаа хойшолуулагдаа. Энэ партида Александрия булюу байдалтай. Гэбэшье дэлхэйн чемпионка Чибурданидзе 5,5 : 4,5 тоотойгоор шүүжэ ябана.

«Спартак» бүлгэмэй стадион дээрэ хүнгэн атлетикээр мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Мүрысөөндэ хабаадаһан һургуулиин спортсменүүд командаараа, мүн өөр хоорондоо түрүү һуури эзэлхын түлөө профсоюзно-комсомолой намарай урилдаа үнгэргөө.

Жэл бүри үнгэргэгдэдэг болоһон заншалта мүрысөөндэ 5-дахи, 8-дахи, 9-дэхи, 10-дахи классуудай 187 хүбүүн, басаган хабаадаба.

Бусадһаа түрүүлэн 5-дахи, 8-дахи классуудай басагад 500 метрэй зайда урилдаа. Эндэ Улаан-Үдын 35-дахи һургуулиин Ирина Мүнгаловагай зайгаа нэгэ минута 39,3 секунда соо гаталхадань, түрүүлбэ гэжэ һанагдаһан юм. Гэбэшье 32-дохи һургуулиин Оля Титова зайгаа нэгэ минута 32,1 секунда соо фиништэ ерэжэ, түрүү һуури эзэлжэ шадаа.

ЭРХИМ ГУРБАН КОМАНДА

Мүн тус һургуулиин Тоня Деревягина, Нина Кочетова гэгшэд удаадахи хоёр һуури эзэлжэ гараһан байна.

Хүбүүдэй дунда 500 метрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда дулиншуулэй һургуулиин һурагшад Игорь Альчек, Олег Лебедев, Игорь Ярославцев гурбан эрхимлэжэ, түрүүшын гурбан һуури эзэлбэ.

Аха наһанай басагад соо-һоо 35-дахи һургуулиин Елена Меркушева, Наташа Кудрявцева түрүүшын хоёр һуурида гараа. Эдэнэр 500 метрэй зайе тус тустаа 1.36,0—1.39,0 секунда соо гаталһан байба. 32-дохи һургуулиин Ольга Загоскина эрхимлэгшэдһээ 0,4 секундаар хожомдон ерээ. Хүбүүдэй дунда 1000 метрэй зайда болоһон урилдаанда 33-дахи һургуулиин һурагшад Алексей Чистяков, Дима Юдьев, Григорий Бахаев гэгшэд шалгаржа, түрүүшын гурбан һуури эзэлбэ.

Табадахи, наймадахи классуудай дунда үнгэргэгдэһэн урилдаанай дүн гаргахада, 32-дохи һургуулиин басагадай команда 190 очко абажа, түрүү һуури эзэлһэн байна. Удаадахи хоёр һууриие 50-дахи ба 33-дахи һургуулинуудай команданууд эзэлээ. Хүбүүд соо-һоо дулиншуулэй һургуулиин команда түрүү һуури эзэлээ.

Дунда һургуулинууд соо-һоо 121 очко абаһан 35-дахи, ба 32-дохи, 35-дахи һургуулинуудай команданууд түрүүшын гурбан һуури эзэлбэ.

Улаан-Үдэ хотын найман жэлэй болон дунда һургуулинуудай зариманданъ хүнгэн атлетикын хангалтагүй һулаар хүгжөөгдэжэ байһые энэ мүрысөөн элирүүлбэ. Һурагшадай дунда «спортын хатаниие» хүгжөөхын тула физкультурын багшанар ехэ оролдолго гаргаха зэргэтэй. Тиигээд бэлигтэй бэрхэ хүбүүд, басагадые элирүүлжэ, тэдэнэртэй түсэбэй ёһоор һуралсал һорилго хэбэл, саашадаа һайн үрэ дүнгүүдые түйлахал.

Хүнгэн атледүүдэй эдир халааниие һурган хүмүүжүүлдэг хүүгэдэй спортын 1-дэхи һургуулиин багшанар болон тренернүүд хүдэлмэридөө түрүү шэнэ аргануудые нэбтэрүүлжэ, ажал хэрэгээ эрдэм ухаанай үндэһэ һуури дээрэ табиха ёһотой гэжэ һанагдана.

Н. НИКОЛАЕВ.

ВОЛГОГРАДАЙ МАРТАГДАШАГҮЙ ХУҺАХА[...]

ХҮНЭЙ ОЮУН БОДОЛЫЕ ХАРУУЛХА

Манай Бүхэсоюзна конференциин хүдэлмэридэ Владивостогһоо Брест хүрэтэрхи областьб, хизаар, республикануудһаа ерэһэн зуу гаран журналистнууд хабаадаба. Конференциие «Неделя» газетын редактор, СССР-эй Журналистнуудай холбооной правлениин секретарь В. А. Архангельский хүтэлбэрилбэ.

Конференцидэ хабаадагшад түрүүшын үдэр Баатарай үхэлөөр унагшадай талмайда ерэжэ, Царицын-Сталинградай эрэлхэг зоригтой хамгаалагшадай дурасхаалда зорюулан, хүүр дээрэ носожо байһан Мүнхэ галай дэргэдэ венок табиба. 1966 оной апрельдэ комсомолой горкомой шиидхэбэреэр эндэ городой пионернүүд болон, комсомолшуудай хүндэлэлэй пост байгуулагдаа юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо Мүнхэ галай дэргэдэхи нэгэдэхи постдо Волгоградай 60 гаран мянган эрхим пионер, комсомолшууд зогсоһон байна. Энэл постдо Сталинградай алдарта герой — генералнууд В. И. Чуйков, И. И. Людников, А. И. Родимцев гэгшэд байһан түүхэтэй. Талмайн сэсэрлигэй урда талада үшөө нэгэ хүүр дээрэ үбэл, зунгүй сэсэгүүд табяатай байдаг. Эндэ пулеметно ротын командир, гвардиин капитан Рубен Руис Ибаррури, артиллерист, капитан Хафиз Фаттяхутдинов, летчик, майор Владимир Каменщиков гэгшэд хүдөөлэгдэнхэй юм. Манай орондо байхадаа, Советскэ Союзай Герой Рубен Ибарруриин эхэ, Испаниин Коммунис партиин хүндэтэ түрүүлэгшэ Долорес Ибаррури — алдарта Пассионария зун бүхэндэ үүр һая сайжа бэйхэда, хүбүүнэйнгээ хүүр дээрэ ерэдэг заншалтай һэн гэжэ манда хөөрэбэд.

Венок табиһанай һүүлээр Хэблэлэй байшангай конференц-зал соо пленарна заседаниинууд эхилбэ. Бүхы элидхэлнүүдэй гол темэнь гэхэдэ, коммунизм байгуулагша совет хүнэй оюун сэдьхэлые ямар жанрнуудта, уран һайханай ямар аргануудые хэрэглэн, гүнзэгыгөөр, үнэншэмэ гоёор харуулхаб гэжэ хэлэгдээ. «Советская Россия» газетын редакторай нэгэдэхи орлогшо В. В. Чикин ехэ һонирхолтой элидхэл хэбэ. Хүнэй сэдьхэл бодолые харуулхын тула, заалһаа, амаралтын үдэрэй номерто толилогдодог тусхай статьянуудые бэшэхэ гэжэ оролдохо хэрэггүй. Нэгэтэ манай газетын «летучкада» оюун бодолой талаар хүмүүжүүлгын тусхай таһаг бии болгохо дурадхал оробо. Энэ огто буруу. Юуб гэхэдэ таһаг бүхэндэ хүдэлдэг журналист үйлэдбэри тухай корреспонденци гү, али убһэ хуряалга тухай репортаж бэшэхэдээ, зохёон байгуулхы ажал соо һалбаран сэсэглэдэг хүнэй оюун сэдьхэлые уран гоёор зураглан харуулха ёһотой. Элидхэлшэ үшөө нэгэ дутагдал тухай хэлэбэ. Уншагша бүхэнэй этигэжэ дурлахаар совет хүнэй образые харуулжа шаданагүйбди. Ехэнхидээ манай геройнууд даншье һаа түрүү бодолтой, юуншье тухай һэжэглэдэггүй, алишье тээшээ гэлигэр-мүлигэр, хүнүүдшье юм гү, али бурхад гү гэжэ ойлгохоор бэшэ байдаг. Юрын, жиирэй хүнүүдые харуулха уялгатайбди. «Премия» кинофильмдэхи Алтан одоншьегүй, депутадай значогшьегүй юрын бригадир Потапов манда хэнһээшье үлүү. Иимэл хүнүүдтэ уншагшад этигэхэ, дурлаха, жэшээ абаха байна бшуу. Иимэ үнэншэмэ образуудай мүнөөдэр илангаа хэрэгтэй болоод байһан тухай Польшодохи байдал манние һэргылнэ. Тэндэхи хэблэлэй органууд энэ зорилго дүүргэжэ шадаагүй ха юм.

Түрүүшын совет журналистнуудай алдарта гвардиин түлөөлэгшэ, элитэ уран зохёолшо Евгений Рябчиков өөрынгөө зүрхэ хүдэлгэмэ үгэ соо журналист гэшэ зүрхэ сэдьхэлэйнгээ халуун ульһата хүсөөр уншагшадые хүлгүүлхэ, гайхуулха шэдитэй байха ёһотой гэжэ хэлэбэ. Энэ хэлээшэе Е. И. Рябчиков сугтаа хүдэлжэ ургаһан эрхим совет журналистнууд Юрий Жуков, Василий Песков, бусадай жэшээ дээрэ үнэншэмөөр гэршэлэн батадхаба. Тиихэдэ удха түгэлдэр элидхэлнүүдые «Известия» газетын корреспондент А. З. Иващенко, «Советская культура» газетын түлөөлэгшэ Б. В. Иванов, КПСС-эй ЦК-гай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэ А. Г. Менделеев, МГУ-гай профессор В. Б. Ученова гэгшэд хэбэ.

«СОЛДАТСКОЕ ПОЛЕ»

Түрүүшын үдэрэй түгэсхэлдэ конференциин делегадууд Московско харгыгаар Волгоградһаа 20 километрэй зайда оршодог «Солдатское поле» гээшые ошожо хараба. Дайнай һүүлээр энэ поли дээрэ тэһэрээгүй хэдэн олон мянгаад снаряд, минэ, бомбонууд үлэһэн байгаа. Трактористнууд энэ полиие хахалха гэжэ хэдэы дахин туршаашье һаа, минэ дээрэ дайралдажа, шархатадаг байгаа. Имагтал 1975 оной хабар Илалтын 30 жэлэй ой тэмдэглэхээ байхадаа, 62-дохи армиин нэрэмжэтэ совхозой комсомолшууд энэ полиие минэ, снарядуудһаа сэбэрлэжэ үгыт гэһэн гуйлтаар Совет Армиин Генеральна штабта хандаба. Тэрэл хабартаа эльгээгдэһэн сапернууд эндэ аюултай хүдэлмэреэ эхилээ һэн. Тиигэжэ энэ поли дээрэһээ сапернууд 6500 минэ, тэһэрээгүй снаряд, бомбонуудые гаргажа, үхэлтэ оньһонуудыень абажа хаяа. Тэрэл намартаа сентябрь соо совет арадай алдар солын газарнуудаар үнгэрһэн походто илаһан комсомолшуудай Бүхэсоюзна слет Волгоградта болобо. Следто хабаадаһан Украинын, Дунда Азиин, Болгариин, Польшын, ГДР-эй, Кубын, Вьетнамай эрхим 40 трактористнууд энэ поли хахалжа эхилбэ. Хойто хабартаа элдүүрилэгдэһэн 400 гектар дээрэ тараан таригдажа, намартаа түрүүшын ургаса абтаба. Таряанай түрүүшын боолтые дайнай ветеранууд хадажа, ороойһыень энэ поли дээрэ олдоһон солдадай каска худар дүүрэтэрнь хэбэ. «Солдатска полиһоо» холо бэшэ эгээл юрын хүшөө табяатай. Сэбэрлэлгын үедэ олдоһон совет сэрэгшэдэй хүүр. Дээрэнь харлажа шаташанхай модон. Тээ саанань бомбын тэһэрһэн нүхэндэл адляар шудхагдаһан бетонно нүхэн. Досоонь — поли дээрэһээ суглуулагдаһан бомбо, снарядай тэһэрдэһэнүүд, каска, автомат, пулемет гэхэ мэтэнүүд обоологдожо гагнаатай. Тэрэнэй хажууда сэсэг бариһан заахан басаган. Юрын түхэлтэй энэ хүшөө маанад бүхэниие уяруулжа, жэгтэй гунигта мэдэрэл түрүүлээ һэн.

Конференциин хоердохи үдэр делегадууд жанр жанраар хубаарилдан, секцинүүдэй хүдэлмэридэ хабаадаба. Тэдэниие хүтэлбэрилөө гэбэл, «Правда» газетын пропагандын таһагай редакторай орлогшо В. С. Марков, «Известиин» корреспондентнүүд Е. Яковлев, «Дружба народов» журналай харюусалгата секретарь Б. Б. Холопов, Г. Б. Комраков, «Роман газетын» ахамад редактор В. Н. Ганичев, СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат, режиссер-документалист Г. М. Шергова гэгшэд болоно. Удаань пленарна заседани дээрэ мэдээжэ уран зохёолшо Валерий Поволяев, «Комсомольская правда» газетын шэнжэлэгшэ Геннадий Бочаров гэгшэд үгэ хэлэбэ. Совет журналист бүхэндэ үнинһөө танил болоһон МГУ-гай профессор Дитмар Розенталь өөрынгөө элидхэл соо газетын хэлэнэй хэлбэри маягые угаа шангаар хинан шалгажа, шагнагшадые һонирхуулан, ехэ түһатай хөөрэлдөө үүсхээ.

Конференциин гурбадахи үдэр секцинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд тэндэ болоһон аша түһатай хөөрэлдөөнэй дүнгүүд тухай тобшоор хэлэбэ. Һүүлээрнь СССР-эй МИД-эй информациин таһагые даагша Л. М. Максудов мүнөө үеын империалис пропагандын онсо шэнжэнүүд болон тэрэнэй хорото муухай удха шанар тухай хөөрэбэ.

Журналист болон уран зохеолшодой «түхэреэн стол» дээрэ конференциин хүндэтэ айлшан Советскэ Союзай Герой, летчик-космонавт Г. М. Стрекалов үгэ хэлээ. Замбуулин руу ниидэлгэнүүд тухай, космонавтнууд тухай совет хүнүүд нэн түрүүн журналистнуудай очерк, репортажнуудһаа уншадаг гээшэ. Бидэ өөһэдөөшье сэхэ орбитаһаа репортаж хэдэг байнабди. Тиимэһээ журналист, космонавтнуудай барисаан саашадаашье бэхижэхэ ёһотой гэжэ Г. М. Стрекалов мэдүүлээ.

МАМАЙН ДОБУУН

Волгоград ерэһэн хүн бүхэн Мамайн добуунда ерэдэг гээшэ ааб даа. Бидэшье ошообди. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үеын алдар солоор энэ добуун совет хүнүүдэй сэдьхэлдэ дүтэ болонхой. 135 үдэрэй туршада генерал Чуйковой 62-дохи арми энэ добууниие хамгаалаа. Сибириин, тэрэ тоодо Буряадаймнайшье хэдэ хэдэн эрхим һайн хүбүүд эндэ онсо габьяа харуулһан түүхэтэй. Ехэнхинь баатар үхэлөөр унажа, нэрэеэ мүнхэлөө. Эндэ табигдаһан һүр жабхаланта дурасхаалай хүшөөнүүдэй дүрэ зурагууд олондо мэдээжэ. Мүнөөшье үдэр бүри хэдэн мянгаад хүнүүд үнэн зүрхэнһөө һүгэдэн, тэдэниие хаража байхадаа, үсэд шанга байлдаан[...] шарагтай муухай абяану[...] бодото дээрэнь ду[...] дайнай үеын аялган[...] Совинформбюрогой м[...] сэлнүүдые уншаһан Леви[...] хоолойе шагнахадаа, [...] шье уярхаар.

1965 оной хабар трі[...] заводой хүдэлмэришэн Л[...] стикова Сталинградта [...] алдаһан нүхэрэйнгөө д[...] хаалда Мамайн доб[...] хормойдо урдань энэ [...] та ургаагүй хуһа [...] асаржа һуулгаһан юм [...] Тэрэ гэһэнһээ хойшо [...] сэсэрлиг соо үнгын зүй[...] мянган модод һууга[...] Харин түрүүшын тэрэ хуһ[...] тухай Волгоградай по[...] Маргарита Агашинагай үг[...] дээрэ композитор Гри[...] Пономаренкын дуун тэр[...] һые хараашьегүй хүн[...] сэдьхэлые хүмэрүүлэн[...] соогуурнай зэдэлээ.

Юрэдөө, Волгоградай ду[...] хээлтэ газарнууд олон. [...] хөөрөөшье шэнээр. Мүн[...] бүхы горзд дурасхаалта [...] болонхой. Гэбэшье алдар[...] лото «Павловай гэрые» [...] лэнгүй орхижо боло[...] Волгоградай Хамгаала[...] гүрэнэй музей соо хэдэ[...] гайхамшагта экспонадууд[...] юм. Тэдэнэй нэгэнийнь [...] дахин һомо, тэһэрдэһэн[...] нүхэлэгдэһэн шинель. [...] ниие баатарай үхэлөөр [...] һан генерал-майор Гл[...] үмдэжэ ябаһан. Эндэл [...] дайнай үедэ Царицын-Ст[...] градые хамгаалһан [...] арадай баатар хүбүүн [...] рал-полковник Ока Иван[...] Городовиковой һэлмэ, м[...] мүнгэ хадагалдаг [...] музейдэ табяатай. һэлм[...] Ока Иванович байлд[...] үедэ сагаан офицерые [...] жэ абаһан түүхэтэй. М[...] нэйнь хэрэгсэл соо мүн[...] болотор сагаантанай [...] байдаг. Тэрээн соохи м[...] солхообо ээзэнэйнь ами [...] абарһан байгаа.

...Конференциин түгэс[...] теплоходто һуугаад, [...] мүрэнөөр Волжско ГЭС [...] шэ ошоходомнай, Ма[...] добуун дээрэхи Эхэ ор[...] 52 метр үндэртэй скульп[...] һэлмээ далайнхай. үх[...] тээ доохонуур, хүхэ [...] зүлгэтэ добуунай модод [...] гүүр хөөрэн ниидэжэ [...] дал харагдаа һэн.

Н. БАДМАРИНЧИ[...]

(Түгэсхэл. Эхининь окт[...] 14-нэй номерто).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Республикын ажалай эршэ» — республикын промышленна предприятинуудһаа абтаһан мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. Мүрысэгшэ областьнуудай социалис мүрысөөнэй январь—сентябрь һарануудай дүнгүүд тухай Статистическэ управлениин мэдээсэл. «Шалгалтада бэлдэнэбди» — Кабанскын шубуунай фабрикын һүнэй фермые даагша А. Корытовай статья. «Арадай хинагшадай һуралсал» — Н. Пустосмеховэй корреспонденци.

Хоёрдохи хуудаһанда. Партийна ажабайдал: коммунистнууд түрүү зэргэдэ. «Амбаарта ороһоорнь ургаса гэжэ тоолохо» — КПСС-эй Хяагтын райкомой нэгэдэхи секретарь К. Лубсандоржиевай статья. «Депутадууд дүй дүршэлөөрөө андалдана» — Улаан-Үдын горгүйсэд[...] инструктор А. Майоро[...] статья. Ажахы эрхи[...] оньһон: шухала. фонд[...] хэрэглэлгэ. «Аша [...] Юундэб?» — СССР-эй [...] нуудай академиин [...] дай филиалай Эк[...] кын шэнжэлгэнүүдэй [...] гай ахалагша научна [...] мэрилэгшэ Н. Буя[...] статья. Түрэл орон [...] най.

Гурбадахи хууд[...] КПСС-эй XXVI съ[...] шиидхэбэринүүдые [...] хын түлөө. «Бригад[...] гаар хүдэлхэ гээшэ [...] харюусалгатай» — нииты[...] лит-үдэртэ зорюул[...] плакат-хуудаһан.

Дүрбэдэхи хууд[...] «Манай түрэл город[...] Улаан-Үдые болбосон[...] тэй болгохо тухай Р[...] эй арадай уран [...] А. Сахаровскаягай [...] тухай һанамжанууд Г[...] экран. Хилын саанаһа[...]

Энэ жэл Буряадай хүдөө ажахын институдай экономическа факультедэй 2-дохи курсын студентка Вера Федотовада ехэл урагшатай, амжалтатай байгаа. Ушарынь юуб гэхэдэ, байгша ондо Вера хэдэн ехэ мүрысөөнүүдтэ хабаадахадаа, хододоо илажа гараһан гү, али шангай һууринуудые эзэлһэн байха юм.

АМЖАЛТАТА ЖЭЛ

Велосипедээр урилдалгаар Ураал, Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зоныь түрүү һуури эзэлхын түлөө май һарада Абаканда үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ тэрэ гурбадахи һуури эзэлээ һэн. РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерствын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Курган хотодо болобо. Ветеринарна факультедэй студентка Ирина Сташкевичтэй хамта Вера Федотова урилдаанай харгы дээрэ гарахадаа, хоёрдохи һуури эзэлһэн байгаа.

Велосипедээр урилдалгаар ВЦСПС-эй мүрысөөн Каунас хотодо боложо, «Урожай» бүлгэмэй Түбэй соведэй суглуулагдамал командын гэшүүн В. Федотова командаараа 50 километрэй зайда урилдахадаа, СССР-эй спортын мастерай норматив дүүргэбэ.

Хүдөөтэй спортсменүүдэй дунда СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй Николаев хотодо үнгэргэгдэхэдэ, Украинын велосипедистнүүд илалта түйлаа һэн. Манай спортсмен басаганай бүрилдэлдэнь ороһон РСФСР-эй команда хоёрдохи һуурида гараһан байгаа.

РСФСР-эй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн Георгиевск хотодо болобо. «Урожай» бүлгэмэй Түбэй соведэй велосипедистнүүд командаараа эрхимлэһэн байна. Эндэ Вера Федотова 50 километртэ урилдахадаа, 1 час 11 минута 59 секунда саг харуулжа, илалта түйлаба. Энэ үрэ дүнгынь уласхоорондын классай спортын мастерай нормативһаа оройдоол 59 секундаар дутуу юм. Эндэ Ирина Сташкевич спортын мастерта кандидадай норматив дүүргэбэ.

Тиихэдэ манай республикын «Труд» бүлгэмэй түлөөлэгшэд Ю. Бурдуковский, Г. Рыжков гэгшэд энэ мүрысөөндэ хабаадахадаа, амжалта түйлажа, спортын мастерай нормо дүүргэһэн байна. Тренер Г. Н. Грудиниин эдэниие һоридог юм.

«Урожай» бүлгэмэй Буряадай областной соведэй суглуулагдамал командын гэшүүд А. Имеев, С. Августинович, В. Клочихин гэгшэд спортын мастерта кандидадуудай норматив дүүргэбэ.

— Вера Федотова оройдоол хоёр жэлһээ үлүү саг соо һорилго бэлэдхэл хэбэшье, богони болзорто иимэ ехэ амжалта туйлаһан байна. Тэрэ ехэл оролдосотой, нэтэрүү, урдаа табиһан зорилгодоо заабол хүрэхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэлтэй басаган юм. Теэд ажалша бүхэриг хүн хододоо амжалта түйладаг гэжэ хэндэшье мэдээжэ. Мүнөө «Урожай» бүлгэмэй Буряадай областной соведые түлөөлдэг манай хүдөө ажахын институдай студентнэр-велосипедистнүүд хүдөөгэй бүхэсоюзна дүрбэдэхи наадануудта һорилго бэлэдхэл хэжэ захалба. Эдэ нааданууд ерэхэ зун Горькиий хотодо үнгэргэгдэхэ юм. — гэжэ командын ахалагша тренер С. Д. Галсанов хөөрэнэ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

САГАЙ УЛАРИЛ

МҮНӨӨДЭР республика доторнай үүлэтэйшэг байха. Байгал шадар, хойто районуудта саг зуура саһатай бороо орохо. Баруун тээһээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. 5—10 градус дулаан болохо, зарим районуудта 0 градус байха.

УЛААН-ҮДЭДЭ үүлэтэйшэг байха, шииг нойтон унахагүй. Баруун тээһээ секундын 3—8, үдэртөө 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. 7—9 градус дулаан болохо.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

Спортлотонуудай октябриин 10-да үнгэргэгдэһэн 41-дэхи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«49-һөө 6-ень тааха спортлото»: 429.081 билет ороо. Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (8 карточка) таагшад — 4.631 түхэриг, дүрбэн номер (684 карточка) тааһан хүнүүд — 56 түхэриг, гурбан номер (13.346 карточка) таагшад 4 түхэриг абаха байна.

«36-һаа 5-ень тааха спортлото»: 1.997.973 билет ороо. Табан номер (10 карточка) тааһан хүнүүд — 10.000 түхэриг, дүрбэн номер (1569 карточка) таагшад — 119 түхэриг, гурбан номер (52.223 карточка) тааһан хүнүүд 6 түхэриг абаха.

«Спортлотонуудай» 41-дэхи тиражай шүүбэринүүд октябриин 21-һээ ноябриин 21 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.00 — «Дохёо үгыт, горнистнууд!». 10.30 — «Бүхы юумэ мэдэхые хүсэнэб» — киножурнал. 10.40 — «Черный треугольник» — олон серитэй телевизионно уран һайханай фильм. (1-дэхи сери). 11.45 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 12.45 — Шэнэ һонин. (12.50 час хүрэтэр) 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — Молдавиин ССР-эй байгуулагдаһаар ойн баярта зорюулагдаһан баримтата фильмүүдэй программа. 16.15 — «Хуули мэдэхэ гүш?..» 16.45 — «Буджагай аялгануудъ» — концерт. Кишиневһоо дамжуулагдаха. 17.15 — «Һурган хүмүүжүүлэгшэ».

Улаан-Үдэ. 17.45 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 18.00 — «Байгал» программа. 18.30 — «Үдэр үдэрэй һонин» — киножурнал.

Орбита. 18.45 — Олон түмэнэй ленинскэ университет. «Экономикые эршэмтэйгээр хүгжөөлгэ». СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент П. Г. Бунич дамжуулгые хүтэлхэ. 19.15 — «Зураг бүхэндэнь — наран!». 19.30—19.45 — Забһарлалга. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.05 — «Ажалай алдар солын түгые дээрэ үргэгшэд». Мал ажалай комплекснуудай ашаг үрые дээшэлүүлхэ талаар Ворошиловградска областиин Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой дүршэл тухай. 20.25 — [...]даа эбтэй зетэй бүлэ.

ХОЁРДОХИ ПРОГРА[ММА]

Орбита. 12.55 — Д[...]гын программа. 13.0[...]мын толон» — эрдэм[...]рүүлгын фильм. 13.10 — [...]совэй уянгата шүлэгүү[...] — Физикэ. 9-дэхи класс[...]лаар хүдэлдэг двигате[...] 14.05 — Л. Кассиль. [...] хуудаһануудаар». 14[...] «Һургуули ба зохёолы[...] 15.20 — «Моя судьба» [...] һайханай фильм (2-дэ[...]ри). 16.45 — «Балхаш[...]левизионно баримтата [...]

Улаан-Үдэ. 17.00 — [...] мэдэсэ» — ухибүүдт[...]лагдаһан киножурнал.

Орбита. 17.45 — «Ор[...]лэн». 18.15 — «Эд[...] уран бүтээл».

Улаан-Үдэ. 18.45 — [...]холнууд. 18.55 — Ба[...] фильмүүдэй програм[...]

Орбита. 19.55 — Д[...]гын программа. 20.00 [...]зарай гүн дундахи д[...]рэглэхэ» — эрдэм д[...]гын фильм. 20.15 — [...]нин. «Анна Снегина» [...] «Амгалан нойрсогты[...] шуул!». «Нарые яажа [...]лээб». 21.15 — «Ве[...]жагсаалдаа» — теле[...] баримтата фильм. [...] «Время». 22.35 — «О[...] уран һайханай фильм[...] Футболоор СССР-эй т[...]ри эзэлхын түлөө м[...] «Торпедо» (М) — «Дин[...]» (01.00 час хүрэтэр).

Редактор
Р. Б. ГАРМА[...]

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор — 2-54-54, приемная — 2-54-93, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52 секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-68-58, культуры и школ — 2-60-21, информации — 2-34-05, перевод — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-35-95, машинное бюро — 2-57-63, фотолаборатория — 2-33-61, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Го[...]ственного комитета Бурятской АС[СР по] делам издательств полиграфии и [книжно]й торговли.
Н-00705. Заказ № 237. Индекс [...]